

Universitätsbibliothek Wuppertal

Xenophontis, Philosophi Et Imperatoris Clarissimi, Qvae Exstant Opera

Xenophon

Francofurti, 1596

Liber quintus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-331](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-331)

πῶς οὖν, ἔφασαν, διωθήσονται παλαίειν ἐν
 σκληρῶν καὶ δασυῶν οὐτό; ὁ δ' εἶπεν, μάλλον πεί-
 νιάσεται ὁ καταπεσών. ἠγωνίζοντο δὲ πᾶδες
 καὶ σάδρον τῶν ἀγχιμαλώτων οἱ πλεῖστοι, δό-
 λιν δὲ κρήτες πλείους ἢ ἐξήκοντα ἔθρον πα-
 λιν ὅ, καὶ πυλμῶν, καὶ τὰ παλκρέπιν, καλὴν γὰρ
 ἐγίνετο. πολλοὶ γὰρ κατέβησαν, καὶ ἄτε θεωμέ-
 νων τῶν ἐταίρων, πολλὴ φιλονεικία ἐγίνετο.
 ἔθρον ὅ καὶ ἵπποι, καὶ ἐδὲ αὐτοὶ καὶ τὰ ὄρα-
 ντες ἐλάσσαντες ἐν τῇ θαλάττῃ, ἀναστέλλαν-
 τας πάλιν αὖθις, πρὸς τὸ βασιλῆος ἤκον. καὶ κέ-
 τω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλινδιδιώτο. αὖθις δὲ πρὸς
 τὸ ἰσχυρῶς ὄρθρον μάλιστα βάδιον ἐπορεύοντο οἱ
 ἵπποι. εἶτα πολλὴ κραυγὴ, καὶ γέλως, καὶ
 τὸ θακέλευσις ἐγίνετο αὐτῶν.

At qui poterunt, respondent illi, tam aspe-
 ro & siluis denso loco lueta congregi? Ni-
 mirum is, ait, qui collapsus fuerit, vehe-
 mentius dolebit. Itaque decertarunt in sta-
 dio pueri, maxima ex parte captiui: *doli-
 chum Cretenses plures, quam L X curre-
 bant: lueta, castu, pancratio exercebantur
 alij, & spectaculum sane pulchrum erat.
 Nam multi in certamen descendebant, &
 vt fieri consuevit, spectantibus sodalibus,
 magna erat ex amulatione contentio. De-
 currebant etiam equi, quibus insidentes
 oportebat in mare per loca decliua pro-
 uectos, ita deinde sursum reuertendo ad a-
 ram accedere. Ac deorsum quidem per-
 multi deuoluebantur, sursum vero ad loca
 valde ardua vix equi lento gradu perge-
 bant. Erat heic hominum ingens & cla-
 mor, & risus, & cohortatio.

* est hoc
 nome est
 viculi, est
 in statio
 ad xxiiii
 stadia ex-
 tendeba-
 tur, an d-
 re Suidas

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑ-
 ΒΑΣΕΩΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ
 ΠΕΜΠΤΟΝ.

XENOPHONTIS HISTORIA-
 RVM DE CYRI EXPEDI-
 TIONE, LIBER QVINTVS.

ΣΑ μὲν δὲ ἐν τῇ αἰα-
 βάσει τῆ μὲν Κύρου ἔωρα-
 ξαντο οἱ Ἕλληες, καὶ ὅσα ἐν
 τῇ πορείᾳ τῆ μέγρι ἔπει
 θάλατταν τὸ ἐν τῷ Ἰζεί-
 νω ποίτω, καὶ ὡς ἔπει βα-
 πεζῆνται πόλιν ἑλλήωίδα ἀφίκοντο, [καὶ ὡς ἀ-
 πέθοντο, ἀ δὲ ξαντο σωτήρια θύειν, ἐνθα ὁρῶντων
 εἰς φιλίαν γὰρ ἤκοντο,] ἐν τῷ ὁρῶντων λόγῳ
 δεδήλωτο. ἐκ δ' ἔπει σκελεθόντες, ἐβουλεύοντο
 πρὸς τὸ λοιπῆς πορείας. ἀνέστη δ' ὁ ἄριστος Αν-
 τιλέων θούριος, καὶ ἐλέξεν ὡδε· Εγὼ μὲν ποί-
 νω, ἔφη, ὡ ἄνδρες, ἀπειρήκα ἤδη συσκόβα-
 ζόμενος, καὶ βαδίζων, καὶ βέρον, καὶ τὰ ὄπλα φέ-
 ρων, καὶ ἐν τάξει ἰών, καὶ φυλακῆς φυλάττων,
 καὶ μαχόμενος· ἔπει θυμῷ ἡδὲ παυσάμενος
 τῶν τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν ἐγερῶν, πληθὺν
 τὸ λοιπὸν, καὶ ἐκταχὺς ὡς ὁρῶ Οδυσσεὺς, κα-
 θεύδων ἀφικέσθαι εἰς τὴν ἑλλάδα. ταῦτα ἀκού-
 σαντες οἱ στρατιῶται, ἀνεθροῦντο, ὡς δὲ λέγει· Ε

ACTENVS exposuimus
 hoc commentario, quas
 Græci res in expeditio-
 ne, qua cum Cyro ad-
 scenderat, gesserint: quæ
 item gesta in itinere fue-
 rint, donec mare, quod
 Ponto Euxino adiacet, adtigerunt: & quo
 pacto ad urbem Græcam, Trapezuntem
 peruenerint: & quo modo sacra perfec-
 rint, quæ votis pro salute conceptis factu-
 ros se promiserant, vbi primum pacatam
 in regionem adpulissent. Deinceps quum
 conuenissent, de itinere reliquo delibera-
 bant. Et Antileon Thurius primus surgens,
 in hanc sententiam loquutus est: Equidem,
 commilitones, iam defatigatus sum colli-
 gendis vasis, eundo, currendo, ferendis ar-
 mis, ordinibus obseruandis, obeundis ex-
 cubiis, pugnando. Itaque cupio laboribus his
 liberatus, quando ad mare peruenimus,
 deinceps nauigare: & * Vlyssis exēplo por-
 rectus, dormiendo in Græciam adpellere.
 Quæ quum milites audiissent, strepitu ex-
 citato, recte hominem dicere significabat.

Homērus
 lib. Vlyf-
 ses XLII.

ἔαι' ἢ μὴ ἀγῆ, τοῖς ἀπὸ δὲ χρυσόμειθα. ἐγὼ δὲ ἄ
 ὄρα πλοῖα πολλάκις πρὸς ἀπλοῖα. εἰ οὖν
 αἰτησάμενοι πρὸς τραπεζουτίων μακρὰ
 πλοῖα, κατὰ γινώσκοντες καὶ φυλάττοιμεν αὐτὰ,
 τὰ πηδάλια πρὸς ἀλοῦμενοι, ἕως αἰ' ἰσθμὰ τὰ
 ἄξοντα ἤντηται, ἴσως ἀν' ἴσθμῳ ἀπορήσασιν κρ-
 μιδῆς, οἷας δεόμεθα. ἔδοξε καὶ ταῦτα. ἀνοή-
 σατε δ', ἔφη, εἰ εἰκὸς καὶ βέβηκον ἀπὸ κρηνοῦ οὐδ'
 ἀν' ἀκαταγάρμων, ὅσον αἰ' χρόνον ἡμῶν εἰνεκα-
 μῶσι, καὶ ναῦλον σιωπῆσθ' ὅπως ὠφελῆντες
 καὶ ὠφελάνται. ἔδοξε καὶ ταῦτα. διὰ τὸ οἶνω μοι, B
 ἔφη, ἡ δὲ δὲ καὶ ταῦτα ἡμῖν μὴ ἐκ ἀφαιρηται,
 ὡς ἐρεῖν πλοῖα, τὰς ὁδοὺς ἀς δι' αὐτῶν, ἕως ἀ-
 κέρομεν εἰ, τὴν παρὰ τὰ λατρεῖαν οἰκιστῶν πό-
 λεσιν ἐν τείλασθ' ὁδοποιεῖν. πεῖσον) τὸ καὶ ἔξω
 τὸ φοβῆσθαι, καὶ ἔξω τὸ * βυλευέσθαι ἡμᾶς ἀποδη-
 λαζώμεναι. ἐν ταῦτ' ἡ ἀνέκταρον, ὡς ἔδει ὁδο-
 ποιεῖν. ὁ δ' ὡς ἐγὼ τὸ ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐ-
 πεψήφισεν μὲν ὁ δὲν, τὰς δὲ πόλεις ἐκείσας ἐ-
 πέσει ποιεῖν τὰς ὁδοὺς, λέγων, ὅτι τὰ πῶν ἀπαλ-
 λαζόνται, ἡ δὲ πῶν ἡνῶνται αἰ' ὁδοί. ἔλα- C
 βον ἢ καὶ πεντηχῆστον πρὸς τραπεζουτίων, ἢ
 ἐπέσει Δέξιππον τὸ λακωνικὸν πλοῖον. ἔ-
 πτος ἀμύθησας ἔσσυλασθ' πλοῖα, ἀποδράς ὡ-
 χλοῦ ἔξω τὸ πόντος, ἔχον τὴν ναῦν. οὗτ' ἔμνη οὖν δι-
 κῆσιν ἔπαθεν ὕστερον. ἐν θράκη γὰρ παρὰ Σεύθη
 πολυπραγμονοῦσι ἀπέθανεν ὑπὸ Νικαύδρου
 τὸ τὸ λακωνικὸν. ἔλαβον ἢ καὶ βιαζέμενοι, ἢ ἐπέ-
 σάθη Πολυκράτης ἀθλιώτος ὅς ὁποσα λαμ-
 βάνοι πλοῖα, κατὰ γινώσκοντες τὸ φρατόπεδον, καὶ τὰ
 μὲν ἀγῶνισαν, ὅπως σῶα εἴη τοῖς δὲ πλοίοις
 ἐχρήσαντο εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐν τῷ ταῦτα ἡ δὲ,
 ὅτι λείπει ἔξω οἱ ἐλλίπες, καὶ οἱ μὲν ἐνετύλ-
 λημον, οἱ δὲ καὶ ἔ. Κλεάνειος δὲ ἔξαγαγὼν καὶ τὴν
 εἰαυτῶν, καὶ τῆν ἀγῶν λόχον πρὸς χωρίον χαλεπὸν,
 αὐτὸς ἑαπέθανεν καὶ οἱ πολλοὶ τὸν αὐτῶν. ἐ-
 πεί ἢ τὰ ἐπιτήδεια ἐκέτι ἦν λαμβάνειν, ὡς ἀ-
 παυσημερίσθαι ὅτι τὸ φρατόπεδον, ἐκείσε λα-
 βῶν ὁ Ξενοφῶν ἡγεμόνας τὸ τραπεζουτίων, ἔξω
 ἄεἰς δρίλας τὸ ἡμισυ τὸ φρατόπεδος, τὸ ἢ ἡ E
 μισυ φυλάττειν κατέλιπε τὸ φρατόπεδον. οἱ γὰρ
 κέλευθ' ἄτε ἐκπεπρωκότες ἐκ τῶν οἰκιστῶν, πολ-
 λαὶ ἢ ἀθροοί, καὶ ὑπερεκείνηντο ὅτι τὸ ἀκρων.
 rentur: Xenophon acceptis ducibus itinerum a Trapezuntis, dimidiam copiarum
 partem in Drilas educit, reliquis castra custodienda relinquit. Nam Colchi, quod se-
 dibus suis pulsi essent, conferui magno numero in verticibus montium confidebant.

fin ille naues nullas adducat, his nostris v-
 temur. Video autem frequenter hac na-
 uigia praterire. Quamobrem si a Trape-
 zuntis naues longas postulabimus, & per
 has illa subducemus, ac detractis guber-
 naculis custodiemus, donec tantum illo-
 rum numerum habeamus, vt eis vehi pos-
 simus: nimirum vectura nobis haud defu-
 tura est talis, qualem nos requirimus. Que
 quum decreta essent: considerandum est
 hoc, inquit, an æquum sit eos, quos cum
 nauigiis subducturi sumus, impensa com-
 muni a nobis ali, quam quidem diu nostra
 caussa manserint, atque num etiam merce-
 ces vecturæ sit eis danda, vt pro opera na-
 uata nobis utili, & ipsi commodum ali-
 quod percipiant. His itidem comproba-
 tis: Quod si, ait, perficere nequiverimus,
 vt nauigia tot habeamus, quot suffectura
 sunt: mea sententia ciuitatibus maritimis
 imperandum erit, vt itinera quæ esse au-
 dimus difficilia, nobis muniant. Quippe
 parebunt nobis tum metu nostri, tum
 quod quamprimum nos discedere volent.
 Heic milites exclamant, non esse cur viæ
 muniantur. Xenophon quum eorum de-
 mentiam adgnosceret, nihil sanxit: sed vr-
 bibus libenter adfentiētibus vt vias strue-
 rēt persuasit. Aiebat enim, milites suos ci-
 tius discessuros, si quidem itinera faciliora
 redderentur. Acceperunt & L remorum
 nauem a Trapezuntis, cui Dexippum La-
 conem e Sparta vicinia præficiēbāt. Is ne-
 glecta capiēdorum nauigiorum cura, cum
 nauī extra Pontum profugit. Verum deinceps
 iusto supplicio adfectus fuit. Nam
 quum apud Seuthem in Thracia nescio
 quid rerum nouarum moliretur, a Nicandro
 Lacedæmonio est interfectus. Acceperunt
 & aliam xxx remorum nauem, cui Polycrates
 Atheniensis est præfectus. Is quotquot naues
 caperet, ad castra subducebat. Postea merce-
 ces, quæ illis vehēbantur, eximebant milites,
 & custodes constituebant, vt ex saluæ domi-
 nis essent nauigiis ad vectiōnem vtebantur.
 Hoc ipso tempore prædatum exeunt Græci,
 quorum alij præda potiebantur, alij non.
 Cleenetes vero, quum & cohortem suam,
 & quamdam aliam ad locum difficilem
 adduxisset: non ipse modo, sed etiam ple-
 raque militum pars perit. Posteaquam
 commeatus haberi amplius ita non poterat,
 vt eodem die milites in castra reuerterentur.

ἢ ὁδοποι-
 εἶναι, ὅ
 * βούλε-
 σθαι μὲν

λακωνικῶν

λακωνικῶν

Dexippus
 perfidia,
 & eiusdem
 penna.

Gracorum
aduersus
Drilas ex-
peditio.

Et Trapezuntij non ducebant eos in a-
gros, e quibus commeatum nullo negotio
petere licuisset: quod illis hominibus ami-
cicia coniuncti essent. Aduersus Drilas
perlubenter itineris duces erant, quia læsi
ab ipsis fuerant. Præterea loca hæc erant
montuosa, & accessu difficilia: & homines
omnium, qui Pontum inhabitant, bellico-
sissimi. Drilæ posteaquam Gracos in fini-
bus videre, quæcumque loca posse capi ab
hoste putabant, iis incensis cedebant: ne-
que quidquam haberi poterat, extra fues,
boues, iumenta alia, si quæ vim ignis effu-
gissent. Vnum erat oppidum, quod Me-
tropolim Drilarum adpellabant. in id vni-
uersi confluxerant. Erat hoc profundo ad-
modum alueo cinctum, & aditus vndique
difficiles habebat. Quum autem cetrati
stadiis v vel vi grauem armaturam cursu
præcessissent, traiccto alueo, & visa ouium
aliarumque rerum magna copia, propius
ad oppidum pergunt. Sequebantur hos
hastati multi, qui & ipsi commeatus causa
exierant. Itaque omnes, qui transierant al-
ueum, duum millium numerum superaba-
bant. Posteaquam dimicando munitio-
nem capere non poterant, quod & a fossa
lata, quam terra egesta fecerant hostes,
circumdabatur; & in egesto aggere fudes
defixerant, & turres ligneas complures
excitauerant: iam de discessu cogitabant,
quum hostes eos a tergo adgrediuntur.
Quare quum nõ possent abscedere, quod
vni tantum descensus in alueum ab oppido
pateret; ad Xenophontem mittit, qui gra-
uis armaturæ militū dux erat. Nuntius op-
pidum quoddam ait esse, refertum copia
rerum variarum. id neq; capi ab ipsis pos-
se, quod munitum esset: neq; procliue no-
bis est inde recedere, partim quod in nos
egressi dimicant, partim quod abscessus sit
difficilis. Ea Xenophō quum audiisset, du-
cto ad alueū milite, grauem armaturam ibi
iubet in armis consistere: ipse cum ducto-
ribus cohortium traicit, ac num esset cō-
sultius eos abducere, qui transierāt, an gra-
uem etiam armaturam spe capiundæ mu-
nitionis traicere, considerabat. Abductio
non sine multorum cæde fieri posse vide-
batur, & capi locum posse cohortiū quoq;
ductores existimabant. Adsentiebatur his
Xenophō, fretus sacrificiis. Nam pugnam
quidē vates significarant, sed profectio-
nis tamen finem præclarum fore. Itaq; coh-
ortium ductores mittit, qui grauem arma-
turam traducerent: ipse subsistebat, & ce-
tratis omnibus vnum in locum collectis,

οἱ δὲ τραπεζούνιοι, ὅπουθεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια
ῥάδιον ἢ λαβεῖν, οὐκ ἦσαν. φίλοι γὰρ αὐτοῖς ἦ-
σαν. εἰς τὸς δρίλας δὲ παροθύμους ἦσαν, ὑφ'
ᾧ κακῶς ἔπαρον, εἰς χεῖρα τε ὄφθα καὶ δύ-
σβατα, καὶ ἀνθρώποις πολεμικώτατος τῶν
ἐν τῷ πόντῳ. ἐπεὶ ὅτι ἦσαν ἐν τῇ αἰῶ * χεῖρα
οἱ ἑλλήνες, ὅποια τῶν χεῖρων τῶν δρίλας ἀ-
λώσιμα ἔδοκον εἶναι, ἐμπιπράντες ἀπήσαν·
ἐδὲν ὅτι ἢ λαβεῖν εἰ μὴ ἐκ βῆς, ἢ ἄλλο τι κλιῖ-
νος ὁ πῦρ ἀναπεφύγος. ἐν δὲ ἢ χεῖριον, ὃ
μητρὸς πόλις αὐτῶν ὀκαλεῖτο· εἰς τὸ το πόντες
συνεῖρηκεσαν. πρὸ δὲ τῆ το ἢ χεῖρα δρᾶ
χυρᾶς βαθῆα, καὶ παρὸσδοι χαλεπαὶ παρὸς
ὁ χεῖριον. οἱ ὅτι πελταταὶ παρὸσδέχοντες εἰς δὲ
πεντε ἢ ἑξ τῶν ὀπλιτῶν, ἀναβαίντες πρὸς χα-
εἰδρα, ὀρώντες παρὸσβατα πολλὰ, καὶ ἄλλα
χρήματα, παρὸσβαλλοι παρὸς ὁ χεῖριον.
συνείποντο δὲ καὶ δορυφόροι πολλοὶ, οἱ ὅτι τὰ
ἐπιτήδεια ἔξωρμημένοι. ὡς τε ἐχρόντο οἱ ἀνα-
βαίντες πλείους, ἢ εἰς διαλίους ἀνθρώπους.
Ὅτι δὲ μαχόμενοι οὐκ ἐδύνατο λαβεῖν ὁ
χεῖριον, (καὶ γὰρ ἰάφρος ἢ παρὸσ αὐτὸ δρῆα ἀνα-
βεβλημένη, καὶ σκόλοπις ὅτι τὸ ἀναβολῆς, καὶ
τύρσοις τὸ πολλὰ ἐξυλίνα πεποιτημένη) ἀπέ-
να ἢ δὲ ἔπεχε χεῖρα. οἱ δὲ ἐπέκριντο αὐτοῖς. ὡς
δὲ οὐκ ἐδύνατο τὸ ἀπελθεῖν (ἢ γὰρ ἐφ' εἰὸς ἢ
κατάβασις ἐκ τῆ χεῖρις εἰς πρὸς χεῖρα δρᾶ)
πίμπουσι παρὸς Ξενοφῶντα, ὅς ἦν γὰρ τοῖς ὀ-
πλίταις. ὁ δὲ ἐλθὼν, λέγει ὅτι ὅτι χεῖριον χρη-
μῶν πολλῶν μεσόν. τῆ το ἔτε λαβεῖν διωάμε-
Dτα· ἰχυρὸν γὰρ ὅτι ἔτε ἀπελθεῖν ῥάδιον. μά-
χοντα γὰρ ἐπέξεληλυθότες, καὶ τὸ ἢ ἀμφοδὸς ἢ ἀφοδὸς
χαλεπὴ ἀκρύσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν, παρὸσα-
γαθὸν παρὸς πρὸς χεῖρα δρᾶ, τὸς μὲν ὀπλί-
τας ἐκέλευε δεῖσθαι τὰ ὀπλα· αὐτὸς ὅτι ἀνα-
βάς σὺν τοῖς λοχαγοῖς, ἐσοσπέτο πότερον εἴη
κρηττον ἀπάγειν καὶ τὸς ἀναβεβηκότας, ἢ καὶ
τὸς ὀπλίτας ἀναβεβάσειν, ὡς ἀλόντος αὐτῶ
χεῖριου. ἔδοκον γὰρ ὁ μὲν ἀπάγειν οὐκ εἶναι ἄ-
νδρα πολλῶν νεκρῶν, ἐλθεῖν δὲ αὐτῶντο καὶ οἱ λο-
Eχαγοὶ ὁ χεῖριον καὶ ὁ Ξενοφῶν συνεχώρησε,
τοῖς ἱεροῖς πιστεύσας. οἱ γὰρ μάλιστα ἀποδεδῆ-
γμένοι ἦσαν, ὅτι μάχη μὲν τὸ εἶη, ὁ δὲ τέλος
καλὸν τὸ ἔξοδου. καὶ τὸς μὲν λοχαγοῖς πέμ-
ψεν ἀναβεβάσειν τὸς ὀπλίτας, αὐτὸς δὲ
ἔμεινεν ἀναχεῖρας ἀπὸ τῶν τὸς πελταστας,
καὶ ἔ-

Handwritten marginal notes in a cursive script, likely a commentary or continuation of the text, written in a later hand than the main text.

καὶ ἔδενά εἶα ἀκροβολίζεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἦκον οἱ ἄ
 ὀπλίται, ἐκέλευσε τὸ λόχον ἕκαστον ποιῆσαι
 τὸ λοχαγῶν ὡς αὐτὸν κέλευσε οἴηται ἀγωνίζεσθαι.
 ἦσαν γὰρ οἱ λοχαγοὶ πλησίον ἀλλήλων, οἱ πόλυ-
 τὰ τὸ χεῖρον ἀλλήλοις παρὲν ἀνδραγαθίας αἰ-
 τεποιούωτο. καὶ οἱ μὲν λοχαγοὶ ταῦτα ἐποίουν,
 ὁ δὲ τοῖς πελτασταῖς πᾶσι παρήγγελλε διηγκυ-
 λισμένοις ἰέναι, ὡς ὀπότῃ σιμῆνῃ, ἀκοντί-
 ζειν δεῖσθαι καὶ τὸς τοξότας ὅπτι βεβλήσθαι ὅπτι
 τὸν ἄρσεν, ὡς ὀπότῃ σιμῆνῃ, τοξόταις δὲ δεῖ-
 σθαι καὶ τὸς γυμνήτας λίθων ἔχειν μετὰς τῶν Β
 διφθέρας. καὶ τὸς ὀπτιηδέους ἐπέμψε τῶν
 ὀπιμεληθῆναι. ἐπεὶ δὲ πόλυτα παρεσκεύασθαι,
 καὶ οἱ λοχαγοὶ καὶ ὑπολοχαγοὶ, καὶ οἱ ἀξιουῶτες
 τῶν μὴ χεῖροις εἶναι, πόλυτες τῶν τετα-
 γμένοις ἦσαν, καὶ ἀνήλθοις μὲν σιμωέων τὸν δὲ
 δῆς γὰρ ἡ τῶν τεταγμένων ἄρα ὁ χεῖρον. ἐπεὶ δὲ
 ἐπαμείψαν, καὶ ἡ σάλπιγγς ἐφθόγγετο, καὶ
 αἶμα γὰρ τῶν ἐνυαλίῳ ἠλάλαξαν, καὶ ἔπει-
 δρόμῳ οἱ ὀπλίται. καὶ τὰ βέλη ὁμοῦ ἐφέρετο,
 λόγχαι, τοξόματα, σφενδόνας, πλῆστοι ἐκ C
 τῶν χερῶν λίθοι. ἦσαν δὲ οἱ καὶ πῦρ παροσέ-
 φερον. ὑπὸ δὲ πλήθους τῶν βελῶν ἔλιπον οἱ
 πολέμοι τὰ τε σιμωέματα, καὶ τὰς τύρσας
 ὡς Ἀγασίας τὸ Συμφάλιος καὶ Φιλόξενος
 πελλιδῆς, καὶ τὰ ἄλλα οἱ ὀπλῆ, ἐκ τῶν
 μόνον ἀνέβησαν, καὶ ἄλλος ἄλλον εἴλεκε, καὶ
 ἄλλος ἀναβέβηκε, καὶ ἡ λώκη ὁ χεῖρον ὡς ἐ-
 δόκη. καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ καὶ οἱ ψιλῶν εἰσδρα-
 μόντες ἤρπαζον ὅ, πῆκατος ἐδύνατο. οἱ δὲ Σε-
 νοφῶντας καὶ τὰς πύλας, ὁ πόσος ἐδύνατο κα-
 τεκάλυψε τὸ ὀπλιτῶν ἕξω. πολέμοι γὰρ ἀπὸ
 ἐφάινοντο ἔω ἀκροῖς πῆσιν ἰσχυροῖς. ἔ πολλοὶ δὲ
 χεῖρον μεταξύ γυμνῶν κεραιῶν ἐγίνετο ἔν-
 δον, καὶ ἐφθόγγον, οἱ μὲν καὶ ἔχοντες ἀέλαβον,
 τὰ γὰρ δὲ πῆσιν τερωμῶν καὶ πολὺς ἡ ὠπισμὸς
 ἀμφὶ τὰ θύρετρα. καὶ ἐρωμῶν οἱ ἐκπίπτον-
 τες, ἔλεγον, ὅτι ἄκρα πῆσιν εἶδον, καὶ οἱ πο-
 λέμοι πολλοὶ, οἱ παύοισιν ἐκ δεδραμηκότες
 τὸ τῶν ἀθρόων. οἱ τῶν ἀνὰ πῆσιν ἐκέλευσε
 πολὺ μὲν τὸ κήρυκα, ἰέναι εἴσω τὸν βεβλήθρον E
 πῆλα μὲν καὶ τὸ ἐφθόγγον εἴσω πολλοὶ, καὶ
 ὡς τῶν ἐκπίπτοι τῶν οἱ * εἴσω ὠθῆναι, καὶ
 καὶ ἀκροῖς τῶν πολέμων πῆσιν εἴσω τὸ ἄκραν.

neminem eorum velitatione aduersus ho-
 stem vti permittebat. Posteaquam grauis
 armaturæ milites aduenissent, eo modo
 cohortium ductores singulos instruere
 cohortem suam iussit, quo se quam opti-
 me dimicaturos existimarent. Nam pro-
 pe a se inuicem aberant illi ductores co-
 hortium, inter quos hoc toto tempore de
 virtute certamen fuerat. Faciebant impe-
 rata præfecti cohortium, quum interea
 Xenophon cetratos prehensis iaculorum
 amentis progredi iubet, vt posteaquam si-
 gnum ipse dedisset, iacula vibrarent: iti-
 demque sagittarios cum sagittis neruo im-
 positis, vt ipso signum dante sagittas emi-
 terent: velites denique pelles suas lapidi-
 bus refertas habere iussit. Misit etiã quos-
 dam idoneos homines, qui hæc vt fierent,
 curarent. Posteaquam omnia recte com-
 parata erant, & cohortium ductores, &
 horum legati, & alij, qui se nihilo vole-
 bant his deteriores haberi, vniuersi iam in
 acie dispositi stabant, seque mutuo intue-
 bantur. Et erat sane acies ob loci rationem
 iucunda spectatu. Deinde inchoato præ-
 ne, clangenteque tuba, Martium milites
 clamorem tollunt, ac grauis armaturæ pe-
 dites cursu in hostem tendunt. Simul et-
 iam tela, hastæ, sagittæ, fundarum iacula,
 quamplurimi e manibus missi lapides tor-
 quebantur. Ignem quoque nonnulli ad-
 mouebant. Hostes ob telorum multitudi-
 nem & septa lignea, & turre relinquent.
 quo factum, vt Agasias Symphalius, &
 Philoxenus Pellenensis, positis armis, so-
 la induti tunica adscenderent, atque a-
 lius alium adtraheret, quum non nemo
 Diam ascendisset. Ita captum erat oppidum,
 vti quidem videbatur. Et cetrati cum ve-
 litibus irrumpentes cursu, quod quisque
 poterat, rapiebant. Xenophon interea sta-
 bat ad portas, & grauis armaturæ milites,
 quoscumque poterat, arcebat ingressu.
 Nam hostes alij munitis in iugis conspi-
 ciebantur. Nec magno interiecto tempo-
 ris spatio clamor intus exstitit, fugientibus
 aliis cum iis rebus, quas ceperant, non-
 nullis etiam vulneratis: adeoque magnus
 ad portas protudentium sese impetus e-
 rat. Qui elabebantur interrogati, aiebant
 arcem quamdam interiorem esse, ac ma-
 gnam hostium multitudinem, quæ excu-
 sione facta milites, ingressos cederet. Heic
 Xenophon proclamare Tolmidem præ-
 conem iussit, vt quicumque spoliolum aliquid capere vellet, ingrederetur. Tum vero
 permulti cum impetu irruebant, eoque factum, vt qui alios propellendo intro tende-
 rent, erumpentes ex arce superarent. Ita rursus hostes ab eis in arcem concluduntur,

προνοήδης

συμφάλιος
καταδε-
μενος τ.ο.
ε.χ.μ.
πενέβης

πῆσιν ἐνδον
αἰθ.

καὶ ἰένω
εἴσω
* εἴσω ὠθῆ-
μενοι

Metrophol
Drilarum
& Græcis
capitur.

diripientibus Græcis, ac secum exportan-
 tibus omnia, quæcumque extra arcem re-
 periebantur. Grauis autem armaturæ mi-
 lites partim ad oppidi septum, partim ad
 viam illam, quæ tendebat in arcem, substi-
 tebant. Interea Xenophon cum ducto-
 ribus cohortium considerabat, ecqua ra-
 tione capi arx posset. Nam id si fieret, sa-
 lutem certam consequuturi erant: cete-
 roqui per futurum difficilis abscessus vide-
 batur. Hac in consideratione dum ver-
 farentur, visum est eum locum plane capi
 non posse. Quapropter ad discessum se-
 se parabant, ac singuli palos sibi proximos
 diruebant, emissis *inutilibus, vt prædas a-
 gerent, cum grauis armaturæ maxima parte:
 retinentibus penes se cohortium du-
 ctoribus eos, quibus quisque fidebat. Posteaquam
 abscedere ceperunt, complures in eos ex arce
 irruebant, cratibus & hastis, & tibi-
 arum tegumentis, & galeis Paphlagonicis
 armati. Horum alij domos conscendebant
 ex vtraque viæ parte sitas, quæ ad arcem
 tendebat. Quo factum, vt tutum non esset
 eos ad portas in arcem ducentes persequi.
 Quippe tigna ingentia de superioribus locis
 deiciebant, vt par esset in manendo & dis-
 cedendo difficultas: præsertim quod nox etiam
 formidinem augetet, quæ tum ingruerat. Hoc
 modo pugnantibus, & quædam ad angustias
 redactis, Deus quispiam salutis apiscendæ
 rationem offert. Nam subito quædam ad dex-
 tram sita domus exarsit, incertum cuius opera
 succensa. Hæc posteaquam collapsa est, qui
 erant in ædibus ad dextram sitis diffugiunt.
 Illud vbi Xenophon ex re fortuita animaduertisset,
 etiam succendi fitas ad sinistram domos iubet.
 Ex quod essent lignæ, celeriter exurebantur.
 Itaque hostes, qui has occuparant, & ipsi
 fuga dilabebantur. Soli iam molesti erant illi,
 quos habebant a fronte. Nam perspicere palam
 poterat, futurum, vt hi Græcis exeuntibus,
 ac* descensuris a tergo incumberent. Heic
 Xenophon eis, quotquot extra telorum ictus
 erant, mandat, vt ligna loco inter ipsos &
 hostes medio comportarent. Ea quum satis
 multa iam congesta essent, succensa sunt. Etiam
 proximis vallo ædibus ignem iniiciebant, vt
 his rebus hostes distinerentur. Ita vix tam-
 dem ex hoc loco euadebant, igne inter ipsos
 & hostes excitato: quo & oppidum vniuersum
 cum ædibus, turribus, septis, rebusque ceteris
 omnibus, arce sola excepta, conflagrauit. Post-
 ridie Græci cum comætu discedunt. Sed quia
 sibi a descensu versus Trapezuntem metuebant,
 quod & præceps & angustus esset,

hoc est, salomibus sarcinas vehentibus.

Difficilis Græcorum a Metro-poli Dri-larum abscessus.

Casus fortuitus Xenophonti consilium sumministrat.

Sequitur lectionem marginis.

Strategus

καὶ τὰ μὲν ἔξω τῆς ἀρκῆς πύργα διηρπάθη, καὶ
 ἐξέχευε μίσηλο οἱ Ἕλληνας οἱ δὲ ὀπλίται ἐθεντο ἰὰ
 ὄπλα, οἱ μὲν αὖτε τὸ σαύρωμα, οἱ δὲ καὶ τὸ παύ-
 δον τὸ ἐπὶ τῆς ἀρκῆς φέρει. ὁ δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ
 λοχαγοὶ ἐσκόπουν, εἰ οἶον τὸ εἶναι τῆς ἀρκῆς
 ἰὼν γὰρ ἔτι σωτηρία ἀσφαλῆς διήκει τὸ παύ-
 λεπον ἐδοκέει ἀπὸ τῆς σχετικῆς δ' αὐτοῖς
 ἐδοξε πύργα πασιν ἀιδῶτον εἶναι τὸ χειρὶον ἐν-
 τῶν παρεσκευάστον τῶν ἀφοδῶν, καὶ ἴσως μὲν σαυ-
 ρῆς ἕκαστοι τῶς καθ' αὐτῶς διήρουν, καὶ τῶν τῶν ἀ-
 ρχῆς ἐφ' ἀρπάξας ἐξέπεμπον, καὶ τὸ ὀπλίτῶν ὄντας
 πλῆθος, κατέλιπον ὅ οἱ λοχαγοὶ οἷς ἕκαστος ἐ-
 πίστευεν. ἐπεὶ δὲ ἤρξατο ἀποχωρῆναι, ἐπέεθεον ἐν-
 δοθεν πολλοὶ, γέροντες καὶ λόγους ἐχόντες, καὶ κρημ-
 νιστοὶ, καὶ κρατὶ παφλαγονικά. καὶ διήκουσιν ὅτι τῶν
 οἰκίας ἀνέβαινον τῶν ἐνθεν καὶ ἐνθεν τὸ εἶναι τῆς ἀρκῆς
 φέρειστος ὁ δὲ ὡς τὸ εἶναι διώκων ἀσφαλῆς ἦν αὐ-
 τῶς καὶ τῶν πύργων τῶν εἰς τῆς ἀρκῆς φέρειστος.
 καὶ γὰρ ζύλα μεγάλα ἐπερρίπτην αἰώων, ὡς τε
 χαλεπὸν ἰὼν καὶ μὲν καὶ ἀπίενα καὶ ἠὲ νύξ φοβε-
 ρὰ ἰὼν ἐπιῆσα. μαχρῶν δὲ αὐτῶν καὶ ἀπὸ μα-
 χρῶν, θεῶν τις αὐτοῖς μαχρῶν σωτηρίας δι-
 δωσιν. ἔξαπίνης γὰρ ἀνέλαμψεν οἰκία τῶν ἐν δε-
 ξιά, ὅτι δὴ ἀνάφαντος. ὡς δὲ αὐτὴ σμυέπι-
 πην, ἐφύθρον οἱ ἀπὸ τῶν ἐν δεξιά οἰκίαν. ὡς δὲ
 ἔμαθον ὁ Ξενοφῶν τὸ τοῦ τῶν τύχης, ἐνά-
 πτην ἐκέλευε καὶ τῶν ἐν δεξιά οἰκίας. αἱ δὲ
 ζύλινοι ἦσαν ὡς τε καὶ ταχὺ ἐκείνοιο. ἐφύθρον
 οἶον καὶ οἱ ἀπὸ τῶν οἰκίαν. οἱ δὲ καὶ σῶμα δὴ
 ἐπιμόνοι ἐλύπου, καὶ δὴ λυγροὶ ἦσαν ὅτι ἐπιχει-
 ροῦνται ἐπὶ τῆς ἐξόδου τε καὶ τῶν ἐκβάσει. ἐν τῶν κατε-
 τῶν γέλλε φορῶν ζύλα ὅσοι ἐπὶ χερσὶν ἔξω
 ὄντες τῶν βελῶν εἰς τὸ μέσον ἑαυτῶν καὶ τῶν
 πολεμίων. ἐπεὶ δὲ ἴκανα ἦδη ἰὼν, ἐπὶ τῶν
 ἐπὶ τῶν δὲ καὶ τῶν παρ' αὐτὸ τὸ χράκιμα
 οἰκίας, ὅπως οἱ πολέμοι ἀμφὶ τῶντα ἔχουεν.
 οὕτω μάλιστα ἀπὸ τῶν χειρῶν, πῦρ ἐν
 μέσῳ ἑαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων ποιησάμε-
 νοι. καὶ κατεκαύθη πᾶσα ἡ πόλις, καὶ αἱ οἰ-
 κία, καὶ αἱ τύρσοι, καὶ τὰ σαύρωμα, καὶ
 ἑπ' ἄλλα πύργα πλὴν τῆς ἀρκῆς. τῆ δὲ ὑπε-
 ραῖα ἀπέθεσαν οἱ Ἕλληνας, ἔχοντες τὰ ἐπιτή-
 δεια. ἐπεὶ δὲ πῦρ κατέβασιν ἐφοβοῦντο πῦρ
 εἰς τῶν περὶ τῶν (περὶ τῶν γὰρ ἰὼν καὶ τῶν)
 ἰουδε-

Handwritten marginal notes in Greek script, including phrases like "καὶ τὰ μὲν ἔξω τῆς ἀρκῆς πύργα διηρπάθη" and other commentary.

φιδενέδραν ἐποίησαντο, καὶ ἀνὴρ μυσὸς ὁ γέ-
 νος, καὶ τὸ ὄνομα τὸ εἶχον, τῶν κρητῶν τ' ἀβῶν
 τέτταρας ἢ πέντε, ἐμύειν ἐν λασίῳ χωρίῳ, καὶ
 παρῶσε ποίητο τοὺς πολεμίους πρὸς αὐτὸν λαοθά-
 νην, αἱ δὲ πέλται αὐτῶν τ' ἀμύνη καὶ ἀμύνη διεφάνον-
 το, χαλκῆ οὖσα. οἱ μὲν οὖν πολέμοιοι, ταῦτα
 δευράντες, ἐφοβουῦτο ὡς ἐνέδραν εἶσαν· ἡ δὲ
 φρασίᾳ ἐν τῷ κρητῶν ἐπέκειντο, ἐπεὶ ὁ δόκιμος ἰκα-
 νὸν ἦδη ὑπερλήλυθεν τὰ μυσῶν, ἐσημῆνε
 φάσμα ἀνὰ κράτος, καὶ ὡς ἔξανατος φάσμα,
 καὶ οἱ σὺν αὐτῶν, καὶ οἱ μὲν δῆλοι κρητῆτες (ἀλί-
 σκεαθαὶ γὰρ ἔφασαν τὰ δρόμῳ) ἐκπεσόντες
 ἐκ τῆς ὁδοῦ, εἰς ὑλίω καὶ τὰς νάπας κυλινδύ-
 μοιοι ἐσώθησαν. ὁ μυσὸς δὲ καὶ τὴν ὁδὸν φά-
 γων, ἐβόα βοηθεῖν καὶ ἐβοήθησαν αὐτῶν, καὶ ἀ-
 νέλαβον τὸ βωμόν, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πόδα ἀνε-
 χώρησαι βαλλόμενοι οἱ βοήθησαντες, καὶ ἀπὸ
 τῶν ἀφικνουῦντων ἐπὶ τῷ φρατόπεδον, πρῶτες σῶοι ὄντες.
 ἐπεὶ δὲ οὔτε ὁ Χερεισόφος ἦκεν, οὔτε πλοῖα
 ἰκθὰ ἰὼ, οὔτε ἐπιτήδεα ἰὼ λαμβάνειν ἐ-
 πι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. καὶ ἐς μὲν τὰ πλοῖα
 τὸς τε ἀδενουῦται ἐβίβασαν, καὶ τὸς
 ὑπὸ τέτταρα κρητῶν ἐτι, καὶ παῖδας, καὶ
 ζῴων, καὶ τῶν σκυλῶν ὅσα μὴ ἀνάγκη
 ἰὼ ἔχον· καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφάνετον τὸς
 παρῶσε ποίητο τῶν φρατηγῶν εἰς βίβασαντες,
 τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι
 ἐπορεύοντο. ἡ δὲ ὁδὸς ὁδοποιουμένη ἰὼ, καὶ
 ἀφικνουῦντων πορθόμενοι εἰς κρητῶν
 τριτάτοι, πόλιν ἐλλυίδα, ἐπὶ τῇ θαλάσ-
 σῃ, σινωπέων ἀποικον, ἐν τῇ καλῇ χύρα. ἐν-
 ταῦτα ἔμειναν ἡμέρας δέκα, καὶ ἔξεταισις ἐν
 τοῖς ὅπλοις καὶ ἀειθμῶν, καὶ ἐγύοντο ὁ-
 κλακίχλιοι καὶ ἔξακίοι. οὗτοι ἐσώθησαν
 ἐκ τῶν ἀμφὶ τὸς μυρίοις. οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώ-
 λοντο ὑπὸ τε πολέμων, καὶ χιόνος, καὶ εἰς
 τὸν νότον. ἐν ταῦτ' ἔλαβον οἱ τ' ἀφ' αὐ-
 χιδῶν γρόμῳ ἀργύριον, καὶ τὴν δεκάτην,
 ἰὼ τῶν ἀπόλλωνι ἔξελον, καὶ τῇ ἑφεσία Ἀρτέ-
 μιδι, διέλαβον οἱ φρατηγῶν, ὁ μέρους ἑκάστος
 φυλάττην τοῖς θεοῖς. ἀπὸ τῶν Χερεισόφου Νέων
 ὁ ἀσινάμος ἔλαβε. Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τῶν ἀ-
 πόλλωνος δῶμα ποιησάμενος, δῶμα τῶν θεῶν
 εἰς τὴν δελφοῖς τῶν ἀπυλαίων θυσιασθῆν, καὶ
 ἐπέγραψε τὸ, τὸ αὐτῶν ὄνομα, καὶ τὸ Πρωξένου,

fictis insidiis hostem adgrediuntur. Mysus
 quidam & patria & nomine, secū adsum-
 tis quatuor aut quinque Cretēfibus, in lo-
 co ex arboribus denso subsidebat, ac dare
 se operam simulabat, ut istis clam hostibus
 esset. Horum peltæ, quæ essent æreæ, ab
 hac atque illa parte dilucebāt. Quæ quum
 hostes perspicerent, tamquam insidiæ istis
 laterent, metuebant sibi: descendente in-
 terea exercitu nostro. Eum Mysus ubi satis
 iam longe processisse putabat, signum suis
 dabat, ut quantis possent viribus fugerent.
 Itaque confurgens cum aliis, quos secum
 habebat, fugam arripit. Cretenses, quod
 futurum fuisset dicerent, ut cursu victi ca-
 perentur; de via se proripientes in syluam,
 perque saltus deuoluti, salutis suæ consul-
 erunt. Mysus in ipsa via fugiebat, & cla-
 mando suorum opem implorabat. Fere-
 bant illi auxilium, ac vulneratum recipie-
 bant. Quumque iaculis peteretur, ceden-
 do pedem referebant; nonnullis Cretensi-
 bus in hostem sagittas vicissim eiaculanti-
 bus. Ita factum, ut omnes salui & incolum-
 es ad castra reuerteretur. Et quia neque
 Cherisophus redibat, neque nauium satis
 magna erat copia, neque capi alicunde cō-
 meatus deinceps poterat: visum est, disce-
 dendum esse. Quapropter in nauigia labo-
 rantes aduersa valetudine cum iis, qui an-
 num quadragesimum excefferant, itemq;
 pueros, mulierculas, vasa, quorum usus
 necessarius non erat, imponunt: commissa
 horum cura Philesio & Sophaneto, qui
 maximi natu inter prætoreos erant. Cete-
 ri pedites iter faciebant, iam pridem com-
 mode munita via. Quum triduum totum
 proficiscendo consumsissent, Cerasuntem
 veniunt. Id oppidum Græcum est, ad ma-
 re situm, Sinopensium in Colchide colo-
 nia. Dies heic decem substitere, quibus in-
 stituta lustratione, cæsa sunt militum octo
 millia, sexcenti. Hi ex cetero fere, salui e-
 uaserant: quum reliqui partim per hostiles
 incurfiones, partim a niuibus, partim etiā
 morbo consumti periissent. Ibidem pecu-
 niam, quā ex captiuis redegerant, partiun-
 tur: atque etiam decumam, quam Apollini
 & Ephesîæ Dianæ exemerant, ita duces
 distribuunt; ut quilibet ipsorum hisce diis
 aliquam partem eius adseruaret. Cheriso-
 phi loco Neoni Asinensi pars vna tradita
 est. Xenophon quum donarium Apollini
 confecisset, in thesaurum illud Athenien-
 sium, qui Delphis est, consecratum repo-
 suit: quum & suum, & Proxeni hospitis sui,

λαβών
δέκα, ἔμ.

ἄλλοι
ἄλλοι

mate Gra-
ci uisur.

Græci in
itinere
pergunt.

Numerus
Græcorū,
qui salui
euasere.

Xenophō-
tis religio.

oppositis sibi seriebus, omnes instructi de-
 fis cratibus, ex alborum boum coriis, he-
 deræ folij forma: dextra sex cubitum tra-
 gulam tenebant, cuius anterior pars cuspi-
 dem habebat, posterior formam ligni pi-
 larem. Tunicis supra genua induti erant,
 quarum erat ea crassities, quæ lineæ fasciæ,
 qua stragula vestis constringitur. In capite
 coriaceas galeas, Paphlagonicis confimi-
 les gestabant; quarum in medio spira tor-
 tilis erat, quam proxime tiaræ formam re-
 ferens. Habebant & securæ ferreas. Post
 hæc quum vnus ex eis præcinuisset, ceteri
 omnes cū cantu incedebant ad numerum;
 perq; Græcorum ordines & armatos pro-
 gressi, recta tēdebant in hostem ad castel-
 lum, quod expugnari facillime posse vide-
 batur. Situm hoc erat ante oppidum, quod
 ipsi Metropolim adpellabant, & quo con-
 tinebatur id, quod apud Mosynæcos sum-
 mum erat, de quo bellum inter ipsos gere-
 batur. Nam quolibet tempore, qui eo po-
 tirētur, ij se Mosynæcos vniuersos in offi-
 cio & potestate sua retinere posse arbitra-
 bantur. Atq; hoc aiebant Græcorum socij
 ab hostibus nullo iure teneri, qui eo, quod
 communitatis esset, occupato, aliena vsur-
 parent. Sequebantur hos Græci quidam,
 non ex ducum imperio, sed prædæ causa.
 Hostes accedentibus nostris primum qui-
 escebant. Quum autem prope a castello
 abessent, excursione facta, in fugā eos ver-
 tunt, ac barbarorum cōplures; Græcorum,
 qui cum eis adscenderant, nōnullos inter-
 faciunt: neq; a persequendo desistunt, do-
 nec Græcos suis opem ferre viderēt. Tum
 vero conuersi discedebant, & præcisa in-
 terfectorum capita tum Græcis, tum hosti-
 bus suis ostentabant; simulque certo quo-
 dam modo cantantes, tripudiabant. Græci
 permolestè ferebant, hostes audentiores
 esse factos; ac Græcos, qui se satis magno
 numero barbaris adiunxerāt, fugisse. Ne-
 que enim hac tora in expeditione quid-
 quam huiusmodi commiserant. Atq; heic
 cōuocatis Græcis Xenophon, in hanc sen-
 tentiam loquutus est: Non est, milites, cur
 animis deiectis ob ea, quæ accidere, sitis.
 Quippe non minus boni, quam mali vobis
 cōtigat. Primū enim certo iam vobis con-
 stat, eos, qui futuri sunt itineris nostri
 duces, reabsè hostili esse in illos animo,
 quos itidem nos hostiū loco necessario
 ducimus. Deinde Græci nostri, qui a-
 cie nostra posthabita, se barbaris adiun-
 ctos eadem putarunt gerere posse, quæ
 nobiscum perfecere, pœnas dederunt.

Mosynæco-
 rum, qui se
 eum Græ-
 cis coniun-
 xerant, te-
 meritas.

Α υσιγχιώτες ἀλλήλοις, ἔχοντες γέφυρα πύργους
 λακῶν βοῶν δασέα, εἰκασμένα κρητὸν πετά-
 λω· οἱ δὲ τῆ δόξια παλτὸν ὡς ἐξάπηχυ, ἔμ-
 ποροῦν μὲν λόγχῃ ἔχον, ὅτιθεν δὲ αὐτῶ
 τῶ ξύλου σφαιροειδές. χιτωνίσκος δὲ ἐνεδε-
 δύκεσαν ὑπὸ γνάτων, πάχος ὡς λιγύρω-
 μα βδέσμου. ὅπτι ὃ τῆ κεφαλῆ κρένη σκύπι-
 λα, οἰάσθαι τὰ παφλαγονικά, κράβυλον ἔχον-
 τας· μέσον ἐπίπυκτον ἰαροειδῆ. εἶχον δὲ καὶ
 ἀγρῶδες σιδηρεῖς. οἱ τὸν δὲ ξηρὸν μὲν αὐ-
 τῶ εἰς, οἱ δὲ ἄλλοι πύργους ἀδόντες ἐπορεύον-
 το ἐν ῥυθμῷ, καὶ διεληθόντες ἀπὸ τῶν τάξεων
 καὶ ἀπὸ τῶν ὀπλων τῶν ἐλλήνων, ἐπορεύον-
 το ἀθίς πρὸς τὸς πολεμίους, ὅτι χρεῖον, ὅ
 ἐδόκει ὅτι μαχόμενον εἶ. ἔκειτο δὲ τὸ πρὸ
 τῆς πόλεως, τῆς μητροπόλεως καλουμένης
 αὐτῶ, καὶ ἐχούσης ὀκρότατον τῶ μουσιωί-
 κων, καὶ πρὸς τοῦτο ὁ πόλεμος ἦν. οἱ γὰρ αἰ-
 τῶτ' ἔχοντες ἐδόκει εἶχεσθαι πύργων μου-
 σιωίκων εἶ. καὶ ἔφασαν τοῖσι οὐ δικαίως
 ἔχον τὸ πρὸ, ἀλλὰ κριτὸν ὃν καὶ ἀλαβόντας
 πλεονεκτῆν. εἶποντο δὲ αὐτῶ καὶ τῶν ἐλλή-
 νων πινές, οὐ φαυλότες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν,
 ἀλλ' ἀπαγῆς ἐνεκεν. οἱ δὲ πολεμιοὶ, τῶ πρὸ-
 ἴοντων, τῶ μὲν ἡσύχαζον· ἐπεὶ δὲ ἐκίς ἐγέ-
 νοντο τῶ χρεῖον, ἐκδραμόντες βέπονται αὐ-
 τῶ, καὶ ἀπέκτεθαι συχοῖς τῶν βαρβαρίων,
 καὶ τῶ σωμαβαίτων ἐλλήνων πινάς· καὶ ἐδύ-
 ωχον, μέγιστος οὐ εἶδον τῶς ἐλλήνας βοηθοῦ-
 τας. εἶτα δὲ τὸν βαρβαρίων ὄχροντο. καὶ ἀπο-
 τεμόντες τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν, ἐπέδεικνυ-
 σαν τοῖς τε Ἕλλησι καὶ τοῖς αὐτῶ πολεμίοις· καὶ
 ἅμα ἐχόρδον, νόμω ἰνὶ ἀδόντες. οἱ δὲ Ἕλληες
 μάλα ἠθροντο, ὅτι τοῖς τε πολεμίοις ἐπεποιή-
 κισαν δρασύτεροι, καὶ ὅτι οἱ ἐλθόντες Ἕλληνες
 σὺν αὐτῶ ἐπέφύγεσαν, μάλ' ὄντες συχοῖ
 ὁ οὐ πῶ πρὸθεν ἐπεποιήκεσθαι τὸν τῆ φραλίῶ. ὃν τῆ φρα-
 ξινοφῶν ὃ συγκαλέσας τοῖς Ἕλληνας, εἶπεν·
 Ἄνδρες φραλιῶται, μηδὲν τὸ ἀθυρήσειε ἐνεκα τῶ
 γελημηδίων. ἐστὶ γὰρ ὅ,τι καὶ ἀτάρων ἔμφορ ἔκα-
 χος γελημηται. πρὸτον μὲν γὰρ ὅτι σάσθε, ὅτι οἱ
 μὴ ὄντες ἡμῖν ἠγάθη, ἔφ' ὅτι πολεμιοὶ εἰσὶν οἱς-
 πρὸ καὶ ἡμᾶς ἀνάθη. ἐπὶ τῶ τῶ Ἕλληνων οἱ τῶ ἀ-
 φρονησάντες τὸ σὺν ἡμῖν τάξεως, καὶ ἠγασά-
 μνοι ἰχθυοὶ εἶ) σὺν τοῖς βαρβαρίοις τῶ τῶ ταυτῶ
 πρὸ τῶν, ἀπὸ σὺν ἡμῖν, δικίω δὲ δώκασιν
 εἰς τῶ

Handwritten marginal notes in a cursive script, likely a commentary or continuation of the text, partially obscured by the binding of the adjacent page.

ὡς ἐὰν αὐτῶν ἦσαν τῆς ἡμετέρας τάξεως ἀπο-
 λείπονται. ἀλλ' ὑμᾶς δὲ πρὸς ἀσκήσασθαι;
 ὅπως καὶ τοῖς φίλοις οὐσι τῶν βαρβάρων δό-
 ξετε κρείττοις αὐτῶν εἶναι, καὶ τοῖς πολεμίοις
 δηλώσετε, ὅτι οὐχ ὁμοίους ἀνδράσι μαχηώ-
 νται νῦν τε, καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο. ταύ-
 την μὲν οὖν τὴν ἡμέραν οὕτως διέμειναν. τῇ δὲ
 ὑπεραίῳ ἦσαντες, ἐπεὶ ἐκαλλιέρησαν, ἀρι-
 στήσαντες, ὀρθίους τὸς λόχους ποιησάμενοι, καὶ
 τὸς βαρβάρους ὅτι τὸ δυνάμειον καὶ ταῦτα
 ταξάμενοι, ἐπορεύοντο τὸς ποτότας μετὰ ξυ-
 τῶν λόχων ὀρθίων ὄντων ἔχοντες, ἕσπετο πομέ-
 νοις ὁ μικρὸν τὸ σῶμα τῶν ὀπλιτῶν. ἦσαν
 γὰρ τῶν πολεμίων οἱ δὲ ζῶνοι, οἱ καὶ ἀβέβη-
 ντες τοῖς λίθοις ἐβάλλον. ταῦτοις οὖν ἀνέσπελλον
 οἱ ποτόται καὶ οἱ πελτασταί. οἱ δὲ ἄλλοι βιάδην
 ἐπορεύοντο, πρὸς τὸν μὲν ὅτι τὸ χεῖρον, ἀφ' οὗ
 τῆς περὶ τῆς οἰκίας οἱ βαρβάρους ἐβάπτησαν, καὶ
 οἱ οὖν αὐτοῖς. ἐν ταῦτα γὰρ οἱ πολεμιοὶ ἦσαν
 ἀντιπελαγμένοι. τὸς μὲν οὖν πελταστας ἐδέ-
 ξαντο οἱ βαρβάρους, καὶ ἐμάχοντο ἐπεὶ δὲ ἐγ-
 γύς ἦσαν οἱ ὀπλιταί, ἐβάπτησαν, καὶ οἱ μὲν πελ-
 τασταὶ δὴν εἶποντο, διώκοντες αἰὼν πρὸς τὴν
 μητροπολιν. οἱ δὲ ὀπλιταὶ ἐν ταῖς εἶποντο.
 ἐπεὶ δὲ αἰὼν ἦσαν πρὸς ταῖς τῆς μητροπό-
 λεως οἰκίας, ἐν ταῦτα δὲ οἱ πολεμιοὶ ὁμοῦ
 δὴ πύργους γυρόμενοι ἐμάχοντο, καὶ ἐξήκον-
 τισιν τοῖς παλτοῖς, καὶ ἄλλα δόξα ἔχον-
 τες παχέα μακρὰ, ὅσα ἀνὴρ φέροι μόλις, τῶ-
 τοις ἐπειράδην ἀμύνεσθαι ἐκ χερός. ἐπεὶ δὲ
 οὐχ ὑφείκοντο οἱ Ἕλληες, ἀλλ' ὁμοῦ ἐχώρουν,
 ἐφυγὼν οἱ βαρβάρους, καὶ ἐν τῷ δὴν ἀπομ-
 ντες ἔλιπον τὸ χεῖρον. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν, ὁ
 ἐν τῷ μύστωι τῶν ἐπ' ἀκροῦ ἀκροδομημέ-
 ιω, ὃν βέφοισι πύργους κρινῆ αὐτῶν μύροντα
 καὶ φυλάττοντα, οὐκ ἤτελεν ἐξελθεῖν, οὐ-
 δὲ οἱ ἐν τῷ τῶν περὶ τῆς ἀφ' ἑρῆντι χεῖρι. ἀλλ'
 αὐτῶν οὖν τοῖς μυστωῖσι καὶ ἐκαύθη. οἱ δὲ Ἕλ-
 ληνες ἀρπαζόντες τὸ χεῖρον, βίβρασαν δι-
 σαυρῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀρτῶν τῶν νημερῶν παρῆ-
 κς φρῶσων, ὡς ἔφαθ' οἱ μυστωῖσι καὶ τῶν νέων
 οἱ τῶν οὖν τῆς καλῆς ἀποκείμενον. ἦν δὲ ζῆλα
 αἱ πλῆσαι. καὶ δελφίνων λεμέχη ἐν ἀμφορῶ-
 σιν βίβρασαν τε φειχόμενα, καὶ φέρον ἐν τεύ-
 χεσι τῶν δελφίνων, ὡς ἔφαθ' οἱ μυστωῖσι καὶ,
 καὶ τῶν οἱ Ἕλληες τῶν ἐλαίω. κάρυα δὲ ὅτι

A Quo fiet, ut deinceps minus sint acie no-
 stram deserturi. Enimvero sic vos paretis
 necesse est, ut tū ij barbari, qui amicitiam
 nostram amplexi sunt, præstare vos sibi i-
 psis statuunt: tum hostibus declaretis, non
 iam ipsos cum eiusmodi viris prælio con-
 gressuros, quales illi fuere, quos modo nul-
 lius ordinis obseruantes sunt adorti. Ita tum
 hoc die quum quieuissent, postridie facta
 re sacra, & extis addicentibus prandent,
 instructisque cohortibus rectis, ac barba-
 ris itidem ad sinistram collocatis pergunt;
 sagittariis intra cohortes rectas receptis,
 qui aliquo tamen ex interuallo a grauis ar-
 maturæ peditum fronte abessent. Nam in-
 ter hostes expediti nonnulli excurrerant,
 & lapidibus nostros petebant. Hos sagit-
 tarij cum cetratis reprimebant. Ceteri mi-
 lites gradatim procedebant, ac primo qui-
 dem ad eum ipsum locum, de quo pridie
 barbari cum iis, qui se ipsis adiunxerant, in
 fugam acti fuerant. Heic enim hostes acie
 instructa stabant. Sustinebant cetratorum
 impetum barbari, contraque hos dimica-
 bāt: verum vbi grauis armatura prope iam
 ab ipsis aberat, terga dabāt. Eos a tergo sta-
 tim cetrati, sursum ad Metropolim tēden-
 tes, persequerantur: quum armatura gra-
 uis, ordine seruato, succederet. Posteaquā
 sursum ad ipsas vsque Metropolis domos
 peruentum esset, tum vero collecti hostes
 vniuersi dimicabant, ac partim tragulas e-
 iaculabatur, partim hastas alias habebant,
 easque tanta crassicie ac longitudine, vt v-
 nus eas vix gestare possit. His propulsare
 vim hostium comminus nitebatur. At ve-
 ro quum Græci non modo nihil cederent,
 sed etiam pergerent ad conferendum cum
 eis manus: fugam arripuit barbari, statim-
 que vniuersi oppidum deserunt. Eorum
 rex, qui degebat in turri lignea, loco edi-
 tissimo exstructa, in qua manentem, & a-
 gentem excubias communibus impensis
 omnes alunt, ex ea prodire nolebat, ac ne
 illi quidē, qui in castello prius capto erant:
 sed vna cum ædibus ligneis exusti fuere.
 Græci quum oppidum diriperent, ac ruos
 panum more gentis† congestorum cumu-
 late in ædibus inueniunt. Hi superioris e-
 rant anni, quemadmodum aiebant Mo-
 synæci. Frumentum hornum vna cum i-
 pso culmo conditum reperiunt, cuius ma-
 xima pars erat zea. Reperiebantur & del-
 phinorum frusta sale condita, cum eorum-
 dem in vasis adipe; quo Mosynæci sic v-
 tebantur, vt Græci oleo. Superioribus in

Græci, vbi
 est Mosy-
 næci, Me-
 tropolim
 eorum ca-
 piunt.

† Sic expo-
 no μύστω-
 να. quum
 Apolloni-
 us II δε-
 ράτεον
 αὐτοῦρον
 interpre-
 tetur.

† Sequor
 libros qui
 habent γε-
 νημένων,
 hoc est,
 συγκεμ-
 νων, ut ait
 Helichius:
 a vñev
 quod idem
 σπορεύειν
 interpreta-
 tur.

περὶ τῶν
 νεμε-
 μέων

ἐστ' ἐξου
λεύσαντο, ὅτι μείναι κελύσαντες τ' ἐς τε βουλόμενον
 ὅ, ἐθύοντο. καὶ πολλὰ καταθυσάτων, τέλος
 ἀπεδείξαντο οἱ μάλιστα πάντες γνώμῃ, ὅ-
 πι οὐδαμῆ παρσιέντο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. ἐν-
 τὸν δὲ τὰ ξένηα ἐδέξαντο, καὶ ὡς Διὸς φι-
 λίας πορδόμενοι δύο ἡμέρας, ἀφίκοντο εἰς
 κρυώρα, πόλιν ἐλλυίδα, σινωπέων ἀποί-
 κης, οἰκιστὰς ἐν τῇ περσικῶν χώρα. μέ-
 λεις ἐν ταῦτα ἐπέξωσεν ἡ στρατιά. πλήθος
 τῆς καταβάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν βαβυ-
 λῶνι μάχης ἀρχὴ εἰς κρυώρα, σαθμοὶ ἐκα-
 τὸν εἶχον δύο, ὡς ἀσάγγαι ἐξακόσιοι εἶχον,
 εἰς μύριοι ὀκτακισχίλιοι εἶχον. χρόνου
 πλήθος, ὅκτω μῆνες. ἐν ταῦτα ἔμειναν ἡμέ-
 ρας τετταράκοντα καὶ πέντε. ἐν δὲ ταύταις
 πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἐθύσαν, καὶ πομπὰς
 ἐποίησαν τ' ἐξ ἑνὸς ἑκάστος τῶν ἐλλυίων,
 καὶ ἀγῶνας γυμνικῆς. τὰ δὲ ὀπιτήδεια ἐ-
 λάμβανον, τὰ μὲν ἐκ τῆς παφλαγονίας, τὰ δὲ
 ἐκ τῶν χωρίων τῶν κρυωρεῶν. οὐ γὰρ παρ-
 ῖχον ἀγροῦν, οὐδ' εἰς τὸ τῆχος τῶν ἀσθενουῶ-
 τας ἐδέχοντο. ἐν δὲ τῷ ἔρχονται ἐκ σινώ-
 πης πρὸς εἰς, φοβούμενοι πρὸς τῶν κρυω-
 ρεῶν, τὴν τε πόλεως, (ὡς γὰρ ἐκείνων, καὶ
 τὸ φόβος ἐκείνοις ἔφερον) καὶ πρὸς τῆς χώ-
 ρας, ὅτι ἤκουον δημοκρίτου. καὶ ἐλθόντες ἐς τὸ
 στρατόπεδον, ἔλεγον. πρῶτον δὲ ἑκατόνυ-
 μος, δεινὸς νομιζόμενος εἶ) λέγειν. Ἐπεμ-
 ψεν ἡμᾶς, ὡς ἄνδρες στρατιῶται, ἢ τῶν σινω-
 πέων πόλις, ἐπαμείνοντες τε ὑμᾶς, ὅτι ἐπι-
 κᾶτε ἐλλυίους ὄντες βαρβάρους, ἔπειτα δὲ
 καὶ σινωπησιότους, ὅτι Διὸς πολλὰν ἴε καὶ
 δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἀκούομεν, πρῶτον δὲ ἐπι-
 σωσμένοι πάρεστε. ἀξιοῦμεν δὲ, ἐλλυίους ὄντες
 καὶ ἀλλοῖς, ὑφ' ὑμῶν ὄντων ἐλλυίων ἀγαθὸν
 μὲν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν. ὅσοι γὰρ ἡ-
 μεῖς ὑμᾶς ὁδοῦν πᾶσι τὸ ὑπὲρ ἡμῶν κα-
 κῶς ποιοῦντες. κρυωρεῖται δὲ οὗτοι, εἰσὶ μὲν
 ἡμέτεροι ἀποικιοὶ, καὶ πλὴν χώραν ἡμεῖς ἀλλοῖς
 ταύτην ὡς ἀδεδῶκαμεν, βαρβάρους ἀφε-
 λόμενοι. δὲ καὶ δασμόν ἡμῖν φέροντι ἐπιτε-
 ταγμένον, καὶ κερὰ σιωπιοί, καὶ ἀπεξένιοι ὡς
 αὐτῶς. ὡς ὅ, πᾶσι τῶν κακῶν ποιήσεται, ἢ σινω-
 πέων πόλις νομίζετο πάσχειν. ἢ ἂν ἀκούομεν ὑ-
 μαῖς εἰς ἴε τὴν πόλιν βία παρεληλυθῶτας ἐπίσης
 σκηθῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἐκ τῶν χωρίων λαμβανέτω ὡς ἂν δέησθε, ἐπιτεταγῶν. ταῦτ' οὖν ἐκ ἀξιοῦμεν.

A sed iussis illis expectare, donec consultaf-
 sent, rem sacram faciebant. Quum hostias
 complures mactassent, tandem uniuersi
 vates hanc sententiam suam aperuerunt,
 nullo modo bellum hoc Diis probari. Tum
 deinde dona hospitalia sunt accepta, bi-
 duumque veluti pacato in agro quum per-
 rexissent, Græcum ad oppidum Cotyora
 peruenere. Sinopensium illi coloniam ha-
 bitabant, Tibarenorum in agro sitam. Huc
 usque Græcorum exercitus pedibus itine-
 ra confecit. Atque hoc iter, quo ex Asia
 B post pugnam Babyloniam Cotyora usque
 descendere, tantum fuit; ut castris cxxxi
 parasangas i cxxx absoluerent, [hoc est]
 xviii c i o & xx stadia. Temporis spatium
 menses viii complectebatur. Apud Co-
 tyora xlv dies hæserunt, quibus primum om-
 nium sacra Diis persoluta, & processus
 sollemnes instituti, Græcis per singulas na-
 tiones distinctis, itemque ludi gymnici.
 Commeatum partim e Paphlagonia, par-
 tim ex agris Cotyorensium accipiebant.
 Nam illi forum rerum venalium nullum
 suppeditabant, nec ægros intra moenia re-
 cipiebant. Hoc ipso tempore legati Sinope
 C veniunt. Nam metuebant tum urbi Coty-
 orensium, quæ ipsorum esset, ac vectigalia
 eis penderet; tum agro, quem populatio-
 nibus vexari audierant. Hi quum in castra
 venissent, huiusmodi orationem habuere,
 pronuntiante illam ante ceteros Hecato-
 nymo, qui valere dicendo existimabatur.
 Misit nos, milites, Sinopensium ciuitas, par-
 tim collaudatum vos, qui quum Græci si-
 tis, barbaros superaueritis: partim vobis
 gratulatum, quod e multis ac difficilibus
 rebus, quemadmodum accepimus, inco-
 lumes huc euaseritis. Ceterum a vobis Græ-
 cis nos, & ipsi Græci homines, petimus; ut
 potius aliquo nos commodo, quam detri-
 mento adficiatis. Nec enim unquam vi-
 lius erga vos iniuriæ auctores existimus.
 Hi vero Cotyorenses a nobis in coloniam
 deducti sunt, qui eis etiã hunc agrum bar-
 baris ademtum tradidimus. Qua de causa
 nobis vectigal constitutum perinde, ut Ce-
 rasuntij, & Trapezuntij, pendunt. Quid-
 quid igitur his iniuriæ a vobis infertur, id
 sibi accidere Sinopensium respublica du-
 cit. Accepimus autem, vos oppidum vi in-
 gressos esse, ac nonnullis vestrum ædes inha-
 bitandas occupasse, & ex agris ea, quib. vo-
 bis opus sit, non persuadendo, sed vi auferre.
 Hæc nos haudquaquam æqua censemus esse.

Cotyorensium inhumanitas.

Hecatonymoi oratio.

ἐξ ἑνὸς ἑκάστου

φόρον

χωρίων βία λαμ.

Xenophō-
ni animo
sa respon-
sio.

Quod si porro cōmittere huiusmodi per-
 rexeritis, non Corylam solum, & Paphla-
 gones; sed quoscumque potuerimus, ad-
 iungere nobis cogemur. Ad ea surgēs Xe-
 nophon, in hanc sententiam pro militibus
 verba fecit: Venimus huc ita, Sinopenfes,
 ut æqui boniq; consulamus, corpora cum
 armis conseruasse. Nec enim simul opes
 rapere ac ferre potuimus, & aduersus hos-
 tes pugnare. Posteaquam vero ad vrbes
 Græcas accessimus, apud Trapezuntem,
 quæ fori nobis copiam faciebat, commea-
 tum pretio redemimus: & quia Trapezū-
 tij nobis honorem exhibuere, missis ad ex-
 erciturum donis hospitalibus, nos vicissim
 eos honore prosequuti sumus. Itaque si
 quos barbarorum amicitia sibi deuinctos
 habebant, ab iis abstinuimus: hostes vero
 ducibus ipsis adorti, quibuscumq; potui-
 mus damnis adfecimus. Tu eos interroga-
 to, quales nos expti fuerint. Adfunt enim
 hoc ipso in loco, quos amicitia causa no-
 biscum vrbs ea duces itineris misit. Qui-
 bus autem locis forum nullum reperimus,
 siue adeo barbarorū in fines, siue Græco-
 rum perueniamus: non petulantia, sed ne-
 cessitate adducti, commeatum sumimus.
 Ita Carduchos, & Chaldaeos, & Taochos,
 qui neque regis imperio parent, & admo-
 dum sunt formidabiles, nobis hostes red-
 didimus: quod quum fori nobis copiam
 nō concederent, urgente necessitate com-
 meatum sumere cogeremur. Macrones
 quamquam barbari essent, tamen quia fo-
 rum eiusmodi, quale quidē poterant, sum-
 ministrabant: amicorum loco duximus,
 nec quidquam illis vi ademimus. Coryo-
 rensisibus, quos vestros nuncupatis, si quid
 per nos est ademtum; id vero ipsorum est
 culpa factum. Non enim erga nos se tam-
 quam amicos, gessere: sed quū portas oc-
 clusissent, neque nos in oppidum admise-
 re, neq; forum rerum venalium extra mu-
 ros instituerunt. Et quidem horū omnium
 culpam in præfectum a vobis datum con-
 ferunt. Quod autem ais, nos per vim irru-
 pisse, ac iam in oppido degere: petiuimus
 nos, ut ægri sub tecta reciperentur. Quum
 vero portas illi non aperirent, ea parte su-
 mittere volebant: ac nihil sane aliud vio-
 lenter egimus, saltim ægri qui sunt, ipso-
 rum sub tectis agunt, & quidem sumtu
 suo: præterea præsidium ad portas habe-
 mus, ne nostri milites ægri, sint in præfe-
 cti vestri potestate; sed nobis eos arbitratu

A εἰ δὲ ταῦτα ποιήσῃτε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κο-
 ρύλαν, καὶ παφλαγῆνας, καὶ ἄλλον ὄντινα
 ἀδιδυόμεθα, φίλον τοῖς ὄντας. πρὸς ταῦ-
 τα ἀνάγκη ξενόφων, ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς
 εἶπεν· Ἡμεῖς δὲ, ὡς ἀνδρες σινωπέεις; ἠκροῦν
 ἀγαπῶντες, ὅτι τὰ σώματα διεσωσάμεθα
 καὶ τὰ ὄπλα. οὐ γὰρ ἡμῖν διωκτὸν ἄμα τὸ
 ζῆμα ἄγειν καὶ φέρειν, καὶ τοῖς πολεμίοις
 μάχεσθαι. καὶ νῦν, ἐπειδὴ εἰς τὰς ἑλληϊ-
 δας πόλεις ἤλθομεν, ἐν βακχεζῆντι μὲν (παρ-
 ὄντων γὰρ ἡμῖν ἀγροῦν) ὠνούμενοι εἰχόμεν
 τὰ ὄπιθ' ἰδέσθαι, καὶ αἰθ' ὡς ἐπιμῆσαι ἡμᾶς,
 καὶ ξένια ἐδώκεν τῆς στρατιᾶς, ἀντιμισθίαν
 αὐτοῖς. καὶ μὲν εἰς αὐτοῖς φίλος ἔσθ' ἡ
 βαρβάρων, τούτων ἀπειχόμεθα. τὸς δ' ἡ πο-
 λεμίοις αὐτῶν, ἐφ' οἷς αὐτοῖς ἠγῆντο, κακὸν ἐ-
 ποιοῦμεν ὅσον ἐδιωάμεθα. ἐρώτα δὲ αὐτοῖς,
 ὅποιων πινῶν ἡμῶν ἔτυχον. παρῆσι γὰρ ἐστὶ
 δε, οἷς ἡμῖν ἠγεμόνας ἔχει φιλίαι ἢ πόλις σιω-
 ἐπεμψεν. ὅσοι δ' αἰετῶντες ἀγροῦν μὴ ἔ-
 χοντες, ἀντεῖς βαρβάρων γὰρ, ἀντεῖς ἐλ-
 ληϊδα, οὐχ ὕβρις, ἀλλ' ἀνάγκη λαμβανόμε-
 νον τὰ ὄπιθ' ἰδέσθαι. καὶ καρδύχοι, καὶ χαλ-
 δαῖοι, καὶ τσόχοι, καὶ τῶν βασιλέως οὐχ
 ὑποκείμενοι ὄντας, ὄμοις καὶ μάλα φοβεροῖς
 ὄντας, πολεμίοις ἐκτεσάμεθα, ἀλλ' ὁ ἀνά-
 κτω εἶ) λαμβανῶν τὰ ὄπιθ' ἰδέσθαι, ἐπεὶ ἀγρο-
 ῦν οὐ παρῶν. μάκρωνας τ' δὲ γε, καὶ βαρ-
 βάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγροῦν οἷαν ἐδιώκοντο βαρ-
 παρῶν, φίλοις τε ἐνομιζόμενοι εἶ), καὶ βία
 ὄντων ἐλαμβανόμενοι τῶν ἐκείνων κερταίως
 ὄντων ὑμετέροις φατέ εἶ), εἰ πὶ αὐτῶν εἰλή-
 φαντες, αὐτοῖς ἀπιοῖ εἰσίν. ἔγδ' ὡς φίλοις πορο-
 εφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ κλείσαντες τὰς πύλας,
 ἔτ' εἰσω ἐδέξαντο, ἔτ' ἐξω ἀγροῦν τ' ἐφερον. ἢ ἐπιμῆ-
 πῶντο ὅτι παρ' ὑμῶν δέμοσθ' ἑστων ἀπιοῦν
 εἶ). ὅτι λέγεται βία παρελθόντας σκηνοῦν, ἡμῶς
 ἠξίοντες τὸς κέρμοντας εἰς τὰς φέρας δεξασθαι.
 ἐπεὶ ὅτι σὺ ἀπέφροντας πύλας, ἡ ἡμᾶς ἐκ ἐδέ-
 χοντο, αὐτὸ δ' ἡμεῖς αὐτῶν εἰς ἡρόντες, ἀλλ' ὄντων
 E ἔδεν βία ἡμῶν ἐποιοῦμεν σκηνοῦν εἰ ἐν τῆ φέρας
 οἱ κέρμοντες, τὰ ἑαυτῶν δαπνοῦντες, καὶ τὰς
 πύλας τ' φερούμεν, ὅπως μὴ ὄπι τὰ ὑμῶν φερού-
 τέρω δέμοσθ' ὡς οἱ κέρμοντες ἡμῶν, ἀλλ' ὡς
 ἐφ' ἡμῖν ἢ κερμίσασθαι, ὅπου βούλωμεθα.
 οἱ δ'

Handwritten marginal notes in a cursive script, likely a commentary or translation, partially visible on the right edge of the page.

οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ὄρατε, σκίυοι μὲν ὑπαίθριοι, ἐν τῇ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἀνὴρ μὲν τις ὄποιῃ, ἀνὴρ δὲ ποιῆν' αὐτὸν ἀνὴρ κἀκῶς, ἀλέξασθαι. ἀπὸ ἠπειλήσας, ὡς, ἡμῖν δοκῆ, Κορύλαι καὶ παφλαγονίας συμμάχοις ποιήσατε ἐφ' ἡμᾶς ἡμῶς ὅ, ἡμῖν ἀνάγκη ἢ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέρους. (ἢ δὲ καὶ ἄλλοις πολλαπλασίοις ἡμῖν καὶ ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν) ἀνὴρ δὲ δοκῆ τῆμιν καὶ φίλων ποιήσασθαι Κορύλαι καὶ παφλαγονία, ποιούμεθα φίλων. ἀκούσομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμῶν τῆς ὑμετέρας πόλεως, καὶ χαίρων τῆς ἐπιθλαπείων. πειρασόμεθα οὖν συμπεράθοντες αὐτῶν ἐπιθυμῶν, φίλοι γινέσθαι. ἐκ τούτου μάλα μὲν δὴλοι ἦσαν οἱ συμπερέσβεις τῶν Ἐκατωνύμων χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημίοις. παρελθὼν δὲ αὐτῶν ἄλλος, εἶπεν ὅτι ἔπολεμον ποιήσομεν ἢ κείνους, ἀλλ' ἐπιδείξοντες, ὅτι φίλοι εἰσὶ καὶ ξενοῖς, ἡμῖν ἐλθῆτε πρὸς τῶν σινωπέων πόλιν, ἐκείνους δὲ δόξομεθα. καὶ τῶν ἐπιθλαπείων κελεύσομεν διδόναι, ἀδύναται. ὁραόμεν γὰρ πρῶτα δὴ καὶ ὄντα, ἀλέγει. ἐκ τούτου ξενικά τε ἐπεμπον οἱ κατωεῖται, καὶ οἱ στρατηγὶ τῶν ἑλλήνων ἐξένισον τοῖς τῶν σινωπέων πρέσβεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ ἐπιτιθέμεθα διελθόντες τὰ τε δὴ καὶ πρὸς τῶν λοιπῆς πορείας ἐπιθυμῶντο, καὶ ἂν ἐκάτεροι ἐδέοντο. ταύτη μὲν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ὁ τέλος ἐγίνετο. τῇ δὲ ὑστεραῖα σωλέεσαν οἱ στρατηγὶ τῶν στρατιώταις, καὶ ἐδόκει αὐτοῖς πρὸς τῆς λοιπῆς πορείας πρὸς ἀλλήλους τῶν σινωπέων βουλεύεσθαι. εἴτε γὰρ περὶ δέοι πορεύεσθαι, χρησίμοι αὐτῶν ἐδόκει εἶναι οἱ σινωπεῖς ἠγρόμενοι (ἐμπειροὶ γὰρ ἦσαν τῆς παφλαγονίας) εἴτε καὶ ἡλασθῆναι, πρὸς δεῖν ἐδόκει σινωπέων. μόνον γὰρ ἐδόκει ἰχθυοῖ εἶναι πλοῖα πρὸς ἀλλήλους ἀρκούντα τῇ στρατιᾷ. καλέσαντες οὖν τῶν πρέσβεις, συνεβουλεύοντο, καὶ ἠξίου ἑλλήνων ὄντας ἑλλήνοι τούτων πρὸς τὸν καλῶς δέχεσθαι, τῶν δὲ ἄλλων τῶν καὶ τῶν βέλπετα συμβεβηκέναι. ἀναστὰς δὲ Ἐκατωνύμος πρὸς τὸν μὲν ἀπελογησάμενος πρὸς οὐ εἶπεν, ὡς τὸν παφλαγονία φίλον ποιήσοιεν, ὅτι οὐχ ὡς τοῖς ἑλλήνοι πολεμισόντων σφᾶν εἶποι, ἀλλ' ὅτι ἐξὸν τοῖς βαρβάρους φίλοις εἶναι, τοῖς ἑλλήνων ἀιρήσονται.

A Ceteri, quemadmodum videtis, sub dio agimus, & quidem singuli suos apud ordines; parati ad praestanda vicissim iis beneficia, qui bene de nobis merentur: sin quis per iniuriam ledat, ad eam propulsandam. Quod minas tuas adinet, vos, si ita videatur, societatem cum Coryla & Paphlagonibus aduersus nos inituros: scito nos, si necessitas ita poscat, vel cum vtrisque bellum gesturos. Nam aduersus copias, quae vestris essent longe ampliores, iam dudum nobis res fuit. Quod si etiam nobis ita videatur, Paphlagonis illius amicitie nos adiungemus. Audimus quidem certe, duci hunc cupiditate potiūdi tum vrbe vestra, tum locis maritimis. Quare operam dabitur, ut a nobis adiutus in iis, quae expetit, amicitiae nostrae se adiungat. Posteaquam haec dicta fuissent, Hecatonymi in legatione collegae palam declarabant, permolestesse illa ferre, quae ab eo fuissent prolata. Itaque progressus in medium quidam: Non bellum, inquit, denūtiaturi huc venimus, sed significaturi potius, nos vobis amicos esse. Quod si ad Sinopensium urbem accesseritis, hospitalibus vos donis excipiemus. Interea mandabimus haec nostris, ut vobis, quarum poterint rerum, copiam faciant. Nam vera esse omnia, quae dicitis, coram videmus. Post haec Cotyorenses hospitalia dona mittunt, & praetores Graecorum cum legatis Sinopensium, hospitaliter exceptis, multa colloquebantur, & benevolentiae plena. Inter alia de itinere, quod restaret, interrogabant: deque vniuersis, quae essent vtriusque ex vsu. Hoc pacto quum is dies exactus esset, postridie militem praetores cogunt; visumque fuit, ut de reliquo itinere Sinopen sibus arcessitis deliberaret. Nam siue pedibus iter conficiendum esset, ex re sua futurū putabant, si Sinopen seses viā duces haberent, quibus esset cognita Cappadocia: siue mari malent, desideraturi Sinopensium opem videbantur, quibus solis esse tot naues supeditandi facultas, quot exercitui sufficerent. Itaque legatis arcessitis consultabant, & quia ipsi quoque Graeci essent, petebant; ut Graecos homines ea primum in parte benigne exciperent, nimirum ut & benevolentia ipsos complecterentur, & optimorum consiliorum auctores existeret. Tum vero Hecatonymus, posteaquam adsurrexisset, ab se dicta de amicitia cum Paphlagonie ineunda purgat: non ita se loquutum esse, quasi bellum aduersus Graecos ipsi gesturi essent; sed quod, quum ipsorum in potestate sit, amicitia barbarorum frui, Graecos tamen iis sint antelaturi.

ὑμῖν καὶ φίλον ποιήσομεν τῆς παφλαγονίας.

φίλικα

καλλίστα

δ' εἰς Κορύλλαν

αὐτοὶ δὲ ἄνδρες ἠρωται

πορεία. πολλὰ γὰρ ὅτι πλοῖα ἐν ἠρακλείᾳ. ἔπειδ' αὖτα ἐλέξεν, οἱ μὲν ὑπόπτερον φιλίας ἕνεκα τῆς Κορύλλας λέξαν, (καὶ γὰρ ἡ πόλις ἔξενος αὐτῶν) οἳ δὲ καὶ ὡς δῶρα ληψόμενον Δία πῶ συμβουλιῶν αὐτῶν. οἳ δὲ ὑπόπτερον καὶ τοῦτου ἕνεκα λέξαν, ὡς μὴ περὶ ἰόντες πῶ ἀνωπέων χάραν κακόντι ἐργάζονται. οἳ δὲ οὖν ἑλλήνες ἐψηφίσαντο καὶ θάλατταν πῶ πορείαν ποιῆσαι. μὲν αὖτα Ξενοφῶν εἶπεν ὡ ἀνωπέεις, οἱ μὲν τ' ἄνδρες εἰ ἠρωται πορείαν, ἡμεῖς συμβουλεύετε. οὕτω δ' ἔρχε, εἰ μὲν μέλλῃ πλοῖα ἔσεσθαι ἰχθυῶν, ὡς ἀεθμῶ ἕνα μὴ κατὰ λείπεσθαι εἰσάδε, ἡμεῖς αὖ πλέοιμεν· εἰ δὲ μέλλοιμεν οἱ μὲν κατὰ λείπεσθαι, οἳ δὲ πλέοιμεν, ὅτι αὖ ἐμβόημεν εἰς τὰ πλοῖα. γινώσκοντες γὰρ, ὅτι ὅπου μὲν αὖ κρητῶμεν, διωκόμεν αὖ καὶ σώζεσθαι, καὶ τὰ ὀπιτήδεια ἔχον· εἰ δὲ που ἠήτοις τῶν πολεμίων ληφθῆσθαι, ὁ δὲ δὴλον δὲ ὅτι ἐν ἀνδραπόδων χώρα ἐσθῆτα. ἀκούσαντες αὖτα οἱ ὑπόπτεροι, πέμπειν ἐκέλευον ὑπόπτεροι καὶ πέμποισι Καλλιμάχον Ἐρεχίδα, καὶ Αἰετώνα Ἀθηνῶν, καὶ Σαμολαῖ Ἀχαῖον. καὶ οἱ μὲν ἄρχοντο· ἐν δὲ τοῦτω τῶν χρόνων Ξενοφῶντι, ὁρῶντι μὲν πολλοὺς ὀπλίτας, τῶν ἑλλήνων, ὁρῶντι δὲ πολλοὺς πελταστας, πολλοὺς δὲ καὶ τοξότους, καὶ σφειδονήτας, καὶ ἰππέας, καὶ μέλα ἠδὲ Δία πῶ τελευτῶν ἰχθυοῖς ὄντας. ἐν τῶν πόντων, ἔνθα ὅτι ἀπὸ ὀλίγων χρημάτων ἑσαύτη δυνάμις παρεσκευάσθη, καλὸν αὐτῶν ἐδώκεν εἶναι καὶ χώραν καὶ δυνάμιν τῆ ἑλλάδι παρεκλήσασθαι, πόλιν καὶ οἰκίσασθαι. καὶ γενέσθαι αὖ ἐδόκεν αὐτῶν μεγάλη, κατὰ λογισμῶν τῶν τε αὐτῶν πλήθος, καὶ τὰς περὶ οἰκισμῶν τῶν πόντων. καὶ ὅτι τῶν τοῦτον, ὅτιν τι εἰπὴν τῶν φρασιωτῶν, Σιλανὸν ὑποπτεροῦ ἀφῆκεν τῶν Κύρου μαῖνιν ἠρωται, τῶν ἀμβροκίωτην. ὁ δὲ Σιλανὸς, δεδιὼς μὴ ἠρωται αὐτῶν, καὶ κατὰ μείνε περὶ φρασιῶν, ὅτι φέρει εἰς τῶν φράσιμα λόγον, ὅτι Ξενοφῶν βούλεται κατὰ μείναι πῶ φρασιῶν, καὶ πόλιν οἰκίσαι, καὶ αὐτῶν ὄνομα καὶ δυνάμιν περὶ οἰκίσασθαι. αὐτὸς δὲ ὁ Σιλανὸς ἐβόλετο ὅτι τάχιστα εἰς πῶ ἑλλάδα ἀφικέσθαι. οἳ γὰρ τῶν Κύρου ἔλαβε περιγλίχας δαρφκοῖς, ὅτε τῶν δέκα ἡμέρας ἠλήτευσεν ἠρωται Κύρου, διεσεσάκεν. τῶν δὲ φρασιωτῶν, ἔπειδ' ἠρωται, ποῖς μὲν ἐδόκεν βέλτερον εἶναι κατὰ μείναι,

Arce. quippe nauibus ea ciuitas abundat. Hæc vbi protulisset, alij suspicabantur ea dici propter amicitiam Corylæ, cuius erat hospes: alij, quod huius consilij dati nomine munera esset accepturus. Nonnulli fuere, qui suspicarentur hac etiam de causa fuisse ab ipso huiusmodi prolata, ne Sinopenfium ager detrimento adficeretur, si per eum pedestri itinere Græci transfirent. Tandem a Græcis decretum factum est, mari hoc iter conficiendum. Secundum hæc Xenophon in hanc sententiam loquutus est: Adfensi sunt Sinopenfes, in itinere deligendo milites nostri consilio vestro: ita tamen, vt sit tanta erit nauium copia, quone vnus quidem heic relinquatur, nauigemus: sin alij nostrum relinquetur, aliis nauigantibus, nequaquam naues cõscendemus. Non enim futurum ignoramus, vt vbi cumque potiores fuerimus, & salui esse, & com meatum habere possimus: sin alicubi hostibus inferiores deprehendamus, cuius facile patet, mancipiorum nos conditione futuros. Hæc vbi Sinopenfes audiissent, mitti legatos iubent. Missi Callimachus Arcas, Aristo Atheniensis, & Samolas Achæus. Interea dum hi Sinopenfium proficiscuntur, Xenophon & peditum grauis armaturæ Græcorum multitudinem intuens, & cetratorum multitudinem, & sagittariorum, & funditorum, & equitum, qui propter vsum belli peridonici essent in Ponto, quo loco exiguis impensis comparari tantus exercitus non potuisset: rem fore præclaram existimabat, si deducta colonia & agri alicuius, & potentia accessione Græciam amplificaret. Atque ea colonia futura ipsi magna videbatur, expediti Græcorum multitudinem, & eorum, qui passim Pontum incolerent. Hanc ob causam exta consulebat, arcessito Silano Ambraciota, quo Cyrus vate fuerat vsum, antequam animi sui institutum vlli militum aperiret. Is vero metuens, ne res ita conficeret, vt istic maneret exercitus: auctor rumoris in castris existit, velle Xenophontem istic exercitum manere, vrbem exstruere, sibi nomen ac potentiam comparare. Cupiebat autem Silanus primo quoque tempore in Græciã redire, quod hætenus Darciorum illa in ciuitate cõseruasset, quæ id temporis a Cyro acceperat, quum eius nomine consulēs exta, de diebus decem vera prædixisset. Posteaquã res ad milites delata esset, aliis visum est optimum, in Põto manere;

Xenophōtis de colonia deducta consilium.

Silani vobis perfidia.

Vide supra lib. huius historie primum.

aliis nō visum, quorum erat maior numerus. Timasio quidem Dardanēsis, ac Thorax Bœotius, cū mercatoribus quibusdam Heracliēsis & Sinopensis, qui ad exercitum erant, congressi; periculum fore aiebant, vt nisi stipendium exercitui darēt, quo parare cōmeatum nauigaturi possent, tantæ in Ponto copiæ manerent. Nam Xenophon, inquit, hoc habet consilij, nosque etiam hortatur, vt posteaquam adducta nauigia fuerint, subito in hanc sententiam cum militibus agamus: Videmus iam vos, milites, præ inopia neq; comēatum, quum e portu soluendum erit, habere posse; neq; domum reuersos commodi quidquam vestris præstare. Quod si vobis libet agrum aliquē in hoc Ponti ambitu, quemcumq; tandem deligere visum fuerit, occupare; ac deinde domum proficiscendi, si qui ita velint, vel heic manēdi copiam militibus facere: naues iam nobis præsto sunt, quibus in quamcumque partem voletis, subito licebit impetum facere. Hæc quum mercatores illi audiissent, ad suos referūt: adiungente ipsis Timasione Dardanensi Erymachum ciuem suum, & Thoracem Bœotium, qui eadem hæc eis exponerent. Sinopēses & Heraclienses recognita, mittunt ad Timasionem, ac denuntiant: cupere se, vt ipse accepta pecunia exercitui auctor esset nauigandi e Ponto. Ille vero libeter iis auditis, quo tempore comitia milites habebant, hac ad ipsos oratione vsus est: Non est, milites, quod de mansione cogitemus, neque quod quidquam Græcia potius ducamus. Nihilo minus quosdam audio, re vobiscum non communicata, de hoc exta consulere. Quod si vos ab interlunio solueritis, equidem vobis stipēdium mēstruum in singulos Cyzicenum vnum policeor. Ducam autem vos in Troadem, vnde iam exsulo: & præsto vobis erit patria mea, quæ me libeter excipiet. Quinetiam vobis ad ea loca ductor ero, vnde magnam pecuniæ vim consequemini. Nota mihi Æolum regio est, nota Phrygia, Troas, vniuersa Pharnabazi præfectura: illa quidem, quod inde sim oriundus; hæc vero, quod istic Clearcho & Dercyllida ducib. stipendia fecerim. Ibi tum surgens statim Thorax Bœotius, cui semper de munere prætoris cum Xenophonte fuerat contentio, habituros ait Cherronesum, regionem fertilem & opulentam, si e Ponto exirent. Itaque si quibus ita libeat, istic haberi sedes posse: sin qui ab hoc consilio abhorreant, in patriam eos posse pergere.

Xenophon a quibusdam oppugnatur.

Α τοῖς δὲ πολλοῖς οὐ. Τιμασίῳ δὲ ὁ δαρδανεύης, καὶ Θώραξ ὁ βοιωτὸς, πρὸς ἐμπόρους ἱναὸς παρὲν τῶν ἡρακλεωτῶν καὶ σινωπέων ἰλέγρουν, ὅτι εἰ μὴ ἴσχυοντο τῆς γρατῆς ἀπὸ τοῦ πόντου, ὡς εἴ ἐχθρὸν τὰ ἐπιτήδεια ἐκπλέοντες, ὅτι κινδυνώσθη μείναι ἑσάυτῃ διώμας ἐν τῷ πόντῳ. βουλόμεται γὰρ Ξενοφῶν, καὶ ἡμᾶς πείθει, ἐπειδὴ ἔλθῃ τὰ πλοῖα, τίτ' εἰπεῖν δεξιόφρων τῆς γρατῆς· ἄνδρες, κινδυνώσθη ὑμᾶς ἰσχύοντες ὄντας καὶ ἐν τῷ εὐπύρῳ ἀπὸ πλοῦ ἐχθρὸν τὰ ἐπιτήδεια, ἰσχύοντες οἴκαδε ἀπελθόντας ὁρῶσά τι τὰς οἴκους. εἰ δὲ βούλεσθε τῆς κύκλου χώρας πρὸς τὸν πόντον οἰκισθῆναι, ἡμεῖς ἐκλεξάμενοι ὅπῃ αὐτὸ βούλησθε κατασκευῆναι, καὶ τὸν κινδυνώσθη, ἀπείναι οἴκαδε, τὸν δὲ ἐθέλοντα, κινδυνώσθη, πλοῖα δὲ ὑμῖν παρέσονται, ὡς εἴ ὅπῃ βούλεσθε δεξιόφρων αὐτὸ ἐπιπέσοιτε. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἐμπόροι ἀπήγγελλον τῆς πόλεως συνέπεμψε δὲ αὐτοῖς Τιμασίῳ ὁ δαρδανεύης Ερύμαχόν τε τὸν δαρδανεύη, καὶ Θώρακα τὸν βοιωτὸν, τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐρωῶντας. σινωπεῖς δὲ καὶ ἡρακλεωταὶ ἀκούσαντες, πέμπουσι πρὸς Τιμασίωνα, καὶ κελθῶσι πρὸς αὐτὸν, λαβόντες χρημάτων, ὅπως ἐκπλέωσιν ἢ γρατῆς. ὁ δὲ, ἀσμενος ἀκούσας, ἐν συλλογῇ τῶν γρατῶν ὄντων λέγει ταῦτα· Οὐδεὶς πρὸς ἐχθρὸν μόνῃ, ὡς ἄνδρες, ὅσῳ τῆς ἐλλάδος ὅσῳ πλείονος ποιήσεται. ἀκούω δὲ πῶς θύεσθαι ἐπιθύηται, οὐδὲ ὑμῖν λέγουσιν. ὡς ἰσχυροῦμαι δὲ ὑμῖν, εἰ ἐκπλέετε ἀπὸ νομιστίας, μαθοφορῶν παρὲν ὑμῖν κυζικίων ἐκαστῶν τῶν μιλῶν. καὶ ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν βωαδά, ἐνθεν καὶ εἰμι φυγᾶς. καὶ ὡς ἀρξέσθ' ὑμῖν ἢ ἐμὴ πόλις. ἐκόντες γὰρ με δεξιοῦνται. ἡγήσομαι δὲ αὐτὸς ἐγὼ ἐνθεν πολλὰ χρημάτων λαβόντες. ἐμπειροὺς δὲ εἰμι τῆς ἀσολίδος, καὶ τῆς φρυγίας, καὶ τῆς βωαδάδος, καὶ τῆς φαρναβάσου ἀρχῆς πάσης, τῆς μὲν, ἀφ' ἧς ἐκέρχην ἐγὼ, τῆς δὲ ἀφ' ἧς ἐστρατεύσασθαι αὐτῆς σὺν Κλεάρχῳ τε καὶ Δερκυλλίδῃ. ἀναστὰς δὲ ἀδύς Θώραξ ὁ βοιωτὸς, ὅς αἰεὶ πρὸς γρατῆς Ξενοφῶντι ἐμάχετο, ἔφη· εἰ δεξιόφρων ἐκ τῶν πόντου, ἔσοσθαι αὐτοῖς χερρόνησον, χώραν καλλιῶν καὶ ἀδαίμονα ὡς εἴ τῳ βουλομένη ἐνοικεῖν, τῷ δὲ μὴ βουλομένη, ἀπείναι οἴκαδε.

ἔσονται

γελοῖον δὲ εἶ), ἐν τῇ ἐλλάδι οὐσὶς χόρως A
 πολλῆς καὶ ἀφθόρου, ἐν τῇ βαρβαρῶν μα-
 τῶν. ἔστε δὲ ἀνέφη, ἐκεῖ ἤρπαθε, καὶ γὰρ κα-
 θάρ Τίμασιων, ἡσυχροῦμαι ὑμῖν τὴν μι-
 σθοφορέαν. ταῦτα δὲ ἔλεγε, εἰδὼς ἂ Τίμα-
 σίωσι οἱ ἠρακλεῶται καὶ οἱ σινωπεῖς ἐπαγγέ-
 λουτο ὡς ἐκ πλῆθ. ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐν τούτῳ
 εἶσα. αἰσῆς ὅ Φιλήσιος καὶ Λύκων οἱ ἀ-
 χαροὶ, ἔλεγον, ὡς δὲ νῶν εἶη, ἰδίᾳ μὲν Ξενο-
 φῶντα πείθειν τὴν κατὰ μὲν καὶ ἡγεῖσθαι ὑπὲρ
 τῆς μοῆς, μὴ κρινουῖν τῇ στρατιᾷ· εἰς δὲ κρι- B
 νὸν μηδὲν ἀγροῦν παρὲς τούτων. ὡς ἐκ λῶα γ-
 κῆσθαι ὁ Ξενοφῶν ἀναστῆναι, καὶ εἰπεῖν τὰ δὲ
 Εγὼ, ὦ ἄνδρες, ἡγοῦμαι μὲν ὡς ὁρᾶτε, ὅποσα
 διδάμασι, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ,
 ὅπως ταῦτα τυχερῶς καὶ λέγων καὶ νοῶν καὶ
 παρὰ τῶν, ὅποια μέλλει τὴν ὑμῖν κάλλιπα καὶ
 ἀεὶ εἶσα εἶσα, καὶ ἐμοί. καὶ νῦν ἐθύομαι
 παρὲς αὐτῶν τούτων, εἰ ἀμείνον εἶη δεχέσθαι
 λέγειν εἰς ὑμᾶς καὶ παρὰ τῶν παρὲς τούτων, ἢ
 πῶς τὰ πασι μὲν ἀπείσθαι τὸ παρὰ τῶν. C
 Σιλανὸς δὲ μοι ὁ μόνος ἀπεκρίνατο, ὅ μὲν
 μέγιστον, τὰ ἱερεῖα καὶ εἶ). (ἠδὲ γὰρ καὶ ἐμὲ
 οὐκ ἀπειροὺ ὄντα, ἀλλὰ ὅ ἀεὶ παρῆναι τοῖς ἱε-
 ρεῖς) ἔλεξε δὲ, ὅτι ἐν τοῖς ἱερεῖς φαίνοντο πῶς
 δόλος καὶ ὀπίσθου ἔμοι ὀρθῶς ἀρεὰ γινώ-
 σκων, ὅτι αὐτὸς ἐπεβούλευε ἀφ᾽ ἀλλῆν με
 παρὲς ὑμᾶς. ἔξωθεν γὰρ τὸν λόγον, ὡς ἐγὼ
 παρὰ τῶν ταῦτα ἀφανοῖμι μὲν ἠδὲ, ἔπεισας
 ὑμᾶς, ἐγὼ ὅ, εἰ μὲν ἀπορριψῶτε ὑμᾶς ἐώρων,
 τὸτ' ἀνέσχεσθαι, ἀφ' οὗ ἀνέγροιτο, ὡς ἐκ λα- D
 βόντας ὑμᾶς πόλιν, τὸν μὲν βουλόμενον ἀπο-
 πλῆθῃ ἠδὲ, τὸ μὲν βουλόμενον, ἐπεὶ κτήσασθαι
 ἰσχυρὰ, ὡς ἐκ τῶν ἐαυτῶν οἰκείους ὠφελήσασθαι.
 ἐπεὶ δὲ ὁρᾶ ὑμῖν καὶ τὰ πλοῖα πέμποντας
 ἠρακλεῶτας καὶ σινωπεῖς, καὶ μισθὸν ἡσι-
 χροῦμενοι τὸ ὑμῖν ἀνδρας ἀπὸ νομιλίας,
 καλὸν μοι δοκεῖ εἶ) σωζομένοισι ἔνθα βουλό-
 μεθα, μισθὸν τὸ σωτηρίας λαμβάνειν καὶ αὐ-
 τὸς τε ἀναπαύομαι ἐκείνης τὴν ἀφ᾽ ἀνοίας, καὶ ὁ-
 πόσοι παρὲς με παρὲς ἡεσσαι λέγοντες, ὡς χεῖρ E
 ταῦτα παρὰ τῶν, ἀναπαύσασθαι φημι χεῖ-
 ρα. οὐτὸ γὰρ γινώσκω. τὸ μὲν μὲν γὰρ ὄντες
 πολλοὶ, ὡς παρὲς νῦν, δοκεῖτε αἰ μοι καὶ ἐντιμοὶ
 εἶ), καὶ ἔχοντα ὀπίσθου. ἐν γὰρ ὁ κρατῆρ, nos in honore futuros, atque etiam commeatu non carituros. Nam rerum potiri,

Per autem ridiculum esse, barbara in regi-
 one agrum quærere, quum & amplius & v-
 berrimus ipsa in Græcia haberi possit. Eo
 donec perueneritis, etiam ipse Timasionis
 exemplo stipendium vobis polliceor. Hæc
 Thorax addebat idcirco, quod non igno-
 raret, quid ab Heraclienfibus & Sinopēsi-
 bus Timasioni promissum esset, si permo-
 uisset Græcos, ut nauigiis e Ponto discede-
 rent. Dum hæc dicerentur, silebat Xeno-
 phon. Tum vero surgētes Achæi duo, Phi-
 lesius & Lyco, graue quiddam aiebāt esse,
 Xenophontem priuatim & suaforem esse
 manendi, & exta consulere de mansione,
 re cum exercitu non communicata: iam
 publice de his nihil omnino proloqui. Qui-
 bus verbis coactus est Xenophon, ut sur-
 geret, & hac oratione vteretur: Equidem,
 milites, quantum possum exta consulo,
 quemadmodum ipsi videtis, tum vestro,
 tum meo nomine; ut ea loquar, cogitem,
 geram, quæcumque tam vobis, quam mi-
 hi futura sint maxime honesta & laudabi-
 lia. Atq; adeo nunc hac ipsa de causa con-
 sulebā exta, num potius esset, me initium
 loquendi & agendi vobiscum de his rebus
 facere; an omnino negotium hoc ne qui-
 dem adtingere. Vates quidem certe Sila-
 nus respōdebat, exta quod maximum est,
 perpulchra cōspici. Norat enim, me quo-
 que hac in parte non esse rudem, qui sem-
 per sacris adesse consueuerim. Addebat, in
 extis significari fraudem & insidias aduer-
 sum me. Nimirum recte iudicabat, qui se-
 cum per insidias me apud vos criminari
 constituisset. Nam eum rumore sparfit,
 quasi ego hæc iam facere cogitem, vobis in
 sententiam meam suadendo nō perductis.
 Ego vero si vos inopia rerum laborare vi-
 derem, eo cogitationes meas referre, quo
 pacto cōfiteri posset, ut a vobis vrbe aliqua
 capta, qui vellet, iam iam discederet: qui
 nollit, comparatis prius iis rebus, quibus
 suos etiam iuuare non nihil posset, abiret.
 Nunc quando mitti vobis ab Heraclienfi-
 bus ac Sinopenfibus nauigia video, atque
 etiam nōnullos ab interlunio stipendium
 vobis polliceri: bonum esse arbitror, nos si-
 mul incolumes eo peruenire, quo volu-
 mus, & mercedem etiam itinēris accipe-
 re. Quapropter non ipse solum hanc cogi-
 tationem omitto, sed ab ea desistendum iis
 etiam aio, qui me conueniebant, itaque
 faciundum esse dicebant. Sic enim statuo,
 si multi vna simus, uti nunc sumus, magno
 nos in honore futuros, atque etiam commeatu non carituros. Nam rerum potiri,

ὑμῖν ὡς π
 ἀπλῆν, ἢ
 ἀνδρες,
 ἀπὸ νεμ.
 * πορείας

† ὁμοδ μ
 ὄντες

† Sequor
 heic lectio-
 nem mar-
 ginis.

hoc etiam habet; ut eorum, qui victi sunt, facultates ad victores transeant. Sin diuellamini, & copia vestra in exiguas turmas redigantur: neq; alimenta parare poteritis, neque hinc ex animi sententia discedere. Quapropter equidem perinde ac vos, in Graciam pergendum arbitror; illataq; iniuria damnandum eum, qui vel manserit, vel suos prius deserere deprehensus fuerit, quam totus exercitus in tuto constiterit. Quisquis huius est sententia, manum tollat. Heic quum omnes manum sustulissent, Silanus magno cum clamore dicere conabatur, æquum esse, ut ei, qui vellet, discedendi facultas esset. Nō ferebant hoc milites, atque etiam minabantur, se in eum animaduersuros, si fugā ipsum moliri deprehenderent. Ex eo tempore, quum Heraclientes intellexissent, decretum de navigatione factum esse, quod suffragio suo Xenophon etiam comprobasset: nauigia quidem illi mittunt, sed de pecunia militi danda in stipendium, quam Timasioni ac Thoraci promiserant, plane spem horum fallunt. Tum vero illi, qui stipendium polliciti fuerant, territi, metuere sibi ab exercitu ceperunt. Quare adsumtis hi ceteris etiam pratoribus, quibuscum ea communicata erant, quæ prius gesserant, (& erant horum in numero omnes, extra vnū Neonem Asinensem, qui tunc adhuc absentis Cherisophi legatus erat) Xenophontem adeunt, ac sui se consilij pænitere aiunt. optimum iam sibi videri, ut quia nauigia nō defint, Phasin nauigādo peterent, ac Phasianorum agrum occuparent. His id temporis Ætæ† filius cum imperio præerat. Xenophon se de his ad exercitum relaturum negabat. Vos, inquit, si quidem ita vobis, aduocatis in concionē militibus hæc exponite. Tum Dardanensis Timasio, indicata sententia sua, vocandum ad concionem militem negat: sed singulos primum adniti debere, ut suos cohortium ductores in hanc sententiam adducerent. Itaque digressi a se inuicem, quod ille suaserat, agebant. Inaudierant iam milites hæc agi, & Neo Xenophontem aiebat, pertractis in sententiam suam ducibus ceteris, rursus cogitare de hoc, ut milites circumuētos in Phasin duceret. Quæ quum milites intellexissent, grauiter molesteque ferebant. Deniq; cætus haberi, circuli colloquentiū institui, formidini omnib. esse, ne rursus id patrent, quod in Colchorū præcones, annonæq; forēis præfectos designauerāt.

†al. nepos

ἄρα καὶ ὁ λαμβάνει τὰ τῶν ἠπλωμένων. ἀνασθεντες δὲ, καὶ χεῖρα ἡμιόλης τῆς διωάμεως, οὐτ' αὖ ἐφίω διωάμε λαμβάνει, οὐτε χαίροντες αὖ ἀπαλλάξτε. δοκεῖ οὖν μοι ἀσφύμιν, ὅτι πορβέσθαι εἰς τὴν ἐλλάδα καὶ τὰ ἄλλα μείνη, ἢ ἀπολιπὼν [πινά] ἀληθῆ, ὡρὴν ἐν ἀσφαλῆ εἶ) πρὸς τὸ φράττωμα, κρίνεσθαι αὐτὸν ὡς ἀδικουῦτα. καὶ ὅταν δοκεῖ, ἔφη, ταῦτα, αἰρέτω τὴν χεῖρα. ἀνέφηναι πρότερος. ὁ δὲ Σιλανὸς ἔβρα, καὶ ἐπεχείρη λέγειν, ὡς δίκαιον εἶη ἀπείαι τὸ βουλόμενον. οἱ δὲ φραπῶται οὐκ ἠείχοντο, ἀλλ' ἠπειλοῦσαν αὐτῶ, εἰ λήψονται ἀποδιδράσκοντα, ὅτι τὴν δίκην ὅτι θήσοιεν. ἐν τῷ ὄντι, ἐπεὶ ἔγνωσαν οἱ ἠερακλεῶται, ὅτι ὅτι πληθὺν δεδογμένον εἶη, καὶ Ξενοφῶν αὐτὸς ἐπέφηφικῶς εἶη, τὰ μὲν πλοῖα πέμπουσι, τὰ ὄρηματῶ, ἀπὸ ἐξήκοντο Τιμασίω καὶ Θωρακι, ἐψυχομένοι ἦσαν τῆς μισθοφορίας. οἱ αὖ ὅτι πεπληγμένοι ἦσαν, καὶ ἐδεδείσαν τὴν φραπῶν οἱ τὴν μισθοφορίας ὡρακλήμοι. καὶ ὡρακλεῶντες οὗτοι καὶ τὸς ἄλλοις φρατῆροις, οἷς ἀνεχεκρίνωτο ἀπὸ τῶν ἐπὶ φραπῶν, (ἀπὸ τῶν δὲ ἦσαν, πλὴν Νέωνος τῆς τῶν ἀσινάμου, ὃς Χειροσόφου ὡρακλή, Χειροσόφου δὲ τὸ παρῶ) ἐρχομαι πρὸς Ξενοφῶντα, καὶ λέγουσιν ὅτι μετὰ μέλοι ἀλλοῖς, καὶ δοκίμη κράτιστον εἶη, πλὴν εἰς φάσιν, ἐπεὶ πλοῖα ἐκεῖ ἔστι, καὶ καταχεῖν τὴν φασιανῶν χώραν. Αἰήτου δὲ τὸς ἠπλωτῶν ἐπύγχευε βασιλῶν αὐτῶν. Ξενοφῶν δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι ὅτι αὐτῶν εἴποι εἰς τὴν φραπῶν ὅτι οὐ μὲν δὲ συλλέξαντες, ἔφη, εἰ βούλεσθε, λέγετε. ἐν ταῦτα ἀποδείκνυται Τιμασίω ὁ δαρδανὸς γνώμην, μὴ ὅτι κλησιάζην, ἀλλὰ τὸς ἑαυτῶ ἕκαστον λοχαγῆς πρὸς τοὺς πειράσθαι πείσασθαι. καὶ ἀπελθόντες ταῦτα ἐποίησαν. οἱ δὲ φραπῶται ἀνεπύθοντο ταῦτα πρὸς τὸ μῆμα. καὶ ὁ Νέων λέγει, ὡς Ξενοφῶν αἰαπεπικῶς τὸς ἄλλοις φρατῆροις, ἀφανοῦται ἄλλην ὄραπατήσας τὸς φρατῆρας πάλιν εἰς φάσιν. ἀκρύσαιτες δὲ οἱ φραπῶται, χαλεπῶς ἔφερον. καὶ σύλλογοι ἐγένοντο, καὶ κύκλοι σκυῖσαντο, καὶ μάλα φοβεροὶ ἦσαν, μὴ ποιήσθαι οἷα καὶ τὸς τῶν κέλευθον κήρυκας ἐποίησθαι, καὶ τὸς ἀγρονομίους.

ἀπὸς μὲν
εἰ ἀπὸ
πῶν λη-
φθῆ

ἀπὸ τῶν
παρῶ

ἀπὸ τῶν
πρὸς τὸ
μῆμα

ἀπὸ τῶν
πρὸς τὸ
μῆμα

ὅσοι

οσοι γαρ μη εις τω θαλασσαν κατεφυγον, Α
κατελυθησαν. επει δε ηδανετο ο Ξενοφων,
εδδξεν αυτα ως ταχιστα συμαγαγειν αυτων
αγρον, και μη εασα συλλεγειν αυτους
και εκελθει τον κηρυκα συλλεξαι αγ-
ρον. οι δε, επει τω κηρυκα ηκουσαν, συε-
δραμον και μαλα εποιμωσ. εν αυτη Ξενο-
φων τω μη στρατηγων ου κατηγερε οτι ηλ-
θον προς αυτον, λεγει δε ωδε. Ακουω υνα
Διαβαλλειν, ω ανδρες, εμε, ως εγω ερα εζ-
απατησας υμασ μελλω αγην εις Φασιν. α-
κουσατε ουν μου, προς θεων και εαν μη
εγω φανωμαι αδικων, ου χρη με ενθενδε
απελθειν, πριν αν δω τω δικιω αν δε υμιν
φανωνται αδικουντες οι εμε Διαβαλλον-
τες, ουτως αυτισ χρησθε, ως αν εστιον. υμεις
δε τ' οπισαθε δηπου, οποθεν ο ηλιος ανιξει,
και οποι δυεται και οτι εαν μη τις εις τω ελ-
λαδα μελλη ιεναι, προς εσπεραν δε πορβυ-
εοται. εαν δε τις βουληται εις τωσ βαρβα-
ροις, ουμπαλιν προς εω. εστι ουν οστις τω
ποδωαιτ αν υμασ εζαπατησαι, ως ο ηλιος
εντα μη ανιξει, δυεται δε εν αυτη. ενθεν δε
δυεται, ανιξει δε εν τωθεν; αλλα μη και
τωτο γε οπισαμεθα, οτι ο βορεασ μη εζω τω
ποντου εις τω ελλαδα φερει, νοτος δε εισω
εις Φασιν, και αι λεγετε, οτι ο βορρασ πνη,
ωσει καλον πλοια ειν και απελθειν εις τω
ελλαδα. τωτο ουν εστιν, οπως τις αν εζαπα-
τησαι, ωστ' εμβαίνην, οποττω νοτος πνη;
αλλα γαρ υμασ, οποττω γαλινη η, εμβι-
βα. οτι ουν εγω μη ενι πλοια πλυθω-
μαι, υμεις δε ουλαχισον εν εκατον; πως αν
ουν υμασ εγω η βιασαιμιν ουν εμοι πλην
μη βουλομενους, η εζαπατησας αγριμι;
ποια δε υμασ εζαπατησεντας και κατα-
ρηθησεντας. εω εμοι ηκειν εις Φασιν και
δη και αποβαινομεν εις τω χωρον. γνωσε-
αθε δη σου, οτι οτι εν τω ελλαδι εσε και ε-
γω μη εσομαι ο εζηπατηκωσ εις υμασ, υ-
μεις δε οι εζηπατηκωσ εχουσ μωλειων, ε-
χοντες οπλα. πως αν ουν εις ανηρ μαλλον
δδιη δικιω, η ουτω περ αυτω τε και υμω
βουλομενους; αλλ ουτοι εισιν οι λογι αν-
δρων ηλιθων, και εμοι φθονωτων, οτι ε-
γω υφ υμω ημωμαι. και τοι ου δικιωσ γ' αν μοι φθονωεν. τινα γαρ αυτω κωλυω η

Nam quotquot eorum in mare non con-
fugerant, lapidibus erant obruti. Xeno-
phon quum rem omnē animaduverteret,
visum est ei quamprimum milites ad con-
cionem vocandos esse, neque permittend-
um, vt sponte sua coirent. Itaque præconi
mandat, vt eos ad concionem aduocaret.
Milites, vbi præconem audiissent, cupide
admodum concurrebant. Atque heic Xe-
nophon nulla aduersus prætores, qui cum
cōuenerant, accusatione instituta, in hanc
sententiam loquutus est: Audio, milites,
B quemdam me criminari, quasi vos fraude
circūuentos ad Phasin ducturus sim. Qua
propter me dicentem per Deos immorta-
les audite, ac si quidem adparebit, me in-
iurium esse; nequaquam committendum
erit, vt prius hinc discedam, quam pœnas
dederō: sin illos, qui me calumniantur, in-
iurios esse vos ipsi compereritis, sic eos tra-
ctetis velim, vti merentur. Nostis, vt arbi-
tror, qua parte sol oriatur, & vbi occidat:
præterea si quis in Græciam tendat, ei ver-
sus occidentem solem pergendum esse; sin
C quis ad barbaros se conferre velit, huic vi-
ce versa iter ad solis ortū esse dirigendum.
An ergo quisquam imponere vobis in eo
possit, si solem dicat istic oriri, vbi occidit;
& occidere, vbi oritur? Quin ne id quidem
ignoramus, aquilonem extra Pontum in
Græciam ducere, austrum intra Phasin.
† Nam flante borea nauigationes in Græci-
am secundas esse dicitis. Ergone fieri pos-
sit, vt ab aliquo circumuenti nauim austro
flante conscendatis? At enim vos scilicet
in naues imponam, quum tranquillum a-
ventis mare fuerit. Nimirum, ego naui v-
na vehar, vos vt minimū nauibus centum.
Qui poterit ergo fieri, vt vel inuitos vos e-
go mecum nauigare cogam, vel ducam
fraude circumuentos? Verum esto sane,
decepti, & quibusdā quasi præstigiis a me
dementati ad Phasin perueniatis, atque et-
iam in terram ipsam descendamus. Nimi-
rum vos in Græcia non esse animaduerte-
tis, & ego scilicet is ero, qui vos vnus, ho-
minum fere ad ceteros, qui quidem armati
etiam sint, deceperit. Qui possit vnus ho-
mo in supplicij periculum certius se conii-
E cere, quam si hoc pacto tum sibi, tum vo-
bis consulat? Enimuero sermones hi stult-
torum hominum sunt, ac inuidantium mi-
hi, quod honore me prosequamini. At
non iure mihi inuident. Nam quem ho-

λέγει
όταν ο
βορρασ
πνη, ως
καλοί πλοί
είσιν εις
ελα.

† τοσ
λεγει οτι
μαρτυριαι

"minum ego impedio, quo minus vel apud
 "vos proferat, si quid, ex usu quod sit, pfer-
 "re habeat: vel pro vobis ac seipso pugnet,
 "si ita velit: vel sollicitè vestra causa vigilet,
 "ut vos securi sitis? Quid item, quum vos ma-
 "gistratus legitis, ego ne cuiquam sum im-
 "pedimento? Immo vero cedo alij. per me
 "licet imperet, modo se comodum vestrum
 "procurare declaret. Enimvero satis est mi-
 "hi, tantum hac in parte dixisse. Quod si quis
 "vestrum in hoc vel seipsum esse circum-
 "uentum putat, vel alium his decipi ait, hoc
 "ipsum exponat. Nunc, ubi de his satis actum,
 "ne prius discedite, quam audiueritis, cu-
 "iusmodi facinus in exercitu iam cepisse vi-
 "deam; quod si porro serpsit, ac euaserit
 "eo, quo euasurum videtur: tempus est, ut
 "mature nobis consulamus, ne pariter & er-
 "ga Deos, & homines, & foederatos, & ho-
 "stes, omnium flagitiosissimos & impurissi-
 "mos nos declaremus, atque etiam conte-
 "mnamur. Quae verba quum milites audi-
 "issent, quid illud esset, mirati; hortabantur,
 "ut rem omnem exponeret. Tum rursus in-
 "itio dicendi facto Xenophon: Scire vos ar-
 "bitror, inquit, barbarorum in motibus op-
 "pida quaedam fuisse, foedere Cerafuntiis
 "coniuncta, de quibus nonnulli descende-
 "bant, ac nobis vendebant victimas, aliasque
 "res, quarum ipsis erat copia. Vestrum etiam
 "nonnullos existimo in horum oppidum,
 "quod proxime a nobis aberat, profectos e-
 "misse quaedam, ac deinde in castra reuer-
 "tisse. Id vero paruum esse, posteaquam co-
 "hortis ductor Clearatus animaduertisset,
 "itemque nullo praesidio munitum, quod no-
 "bis illi se amicos esse crederent: noctu ad
 "homines spe direptionis accedit, re cum
 "nemine nostrum communicata. Et erat i-
 "psius ea sententia, ut si cepisset oppidum,
 "numquam in castra rediret: sed conscensa
 "navi, qua contubernales ipsius forte tum
 "litus legebant, inque hanc ipsam rebus iis,
 "quas cepisset, impositis; extra Pontum na-
 "uigando se proriperet. Ac de his ita inter i-
 "psum & contubernales in navi conuene-
 "rat, uti nunc animaduerto. Quum igitur
 "concitasset, quoscumque persuadendo ad-
 "ducere poterat, ad oppidum eos duxit. In-
 "terea dum in itinere pergunt, dies ipsum an-
 "teuertit, hominumque concursu facto,
 "qui de locis munitis & iaculis hos, & icti-
 "bus petebant, non Clearatus solum; sed
 "cum eo complures ex aliis etiam occumbunt, nonnullis Cerafuntem se recipien-
 "tibus. Haec eo gesta sunt die, quo nos huc itinere pedestri pergere cepimus.

λέγειν, εἴ τις τι δυνάται, ἀγαθὸν ἐν ὑμῖν, ἢ
 μάχεσθαι, εἴ τις ἐθέλοι, ὑπὲρ ὑμῶν τε καὶ
 ἑαυτῶ, ἢ ἐξηγηρέναι περὶ τῆς ὑμετέρας ἀ-
 σφαλείας ὑπὸ μερόμενον; τί γὰρ, ἀρχόν-
 τας ἀεθρομένων ὑμῶν ἢ ἐγὼ τίνι ἐμποδῶν εἰ
 ἐξ ἑσθ' ἢ
 μι; παρίημι, ἀρχέτω μόνον ἀγαθὸν τι ποιεῖν
 φαινέσθαι. ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ μὲν ἀρκεῖ περὶ
 τούτων τὰ εἰρημνῆα. εἰ δὲ τις ὑμῶν ἢ αὐτὸς αὐ-
 τῶν ἀπατηθῆναι οἴεται ταῦτα, ἢ ἄλλον ἀπα-
 τηῆσαι ταῦτα λέγων, διδασκέτω. ὅταν δὲ
 τούτων ἀλῆς ἔχητε, μὴ ἀπέλθῃτε, ἵνα ἂν
 ἀκούσῃτε, ὅς ἴσῃ ἐν τῇ στρατιᾷ ἀρχόμενον
 πρῶτον, ὃ εἰ ἐπεισὶ, καὶ ἔσαι ὅς ὑπὸ δεικνυ-
 σιν, ὡς ἡμῖν βουλεύεσθαι περὶ ἡμῶν αὐ-
 τῶν, μὴ κέκισοί τε καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες φα-
 ναίμεν καὶ πρὸς θεῶν, καὶ πρὸς ἀνδρα-
 πων, καὶ φιλίων, καὶ πολεμίων, καὶ κεί-
 φρονηθῶμεν. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατιώ-
 ται, ἐθαύμασαν τὴν εἴη, καὶ λέγειν ἐκέλευον.
 ἐν τούτῳ ἀρχέται πάλιν. Ἐπίσαθε πού,
 ὅτι χεῖρα ἡμῶν ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς βαρβαρικοῖς
 φιλία τοῖς κεραισι τοῖσι, ὅταν καλῶντες ἡ-
 νες καὶ ἱερεῖα ἐπὶ ἄλλοις ἡμῖν, καὶ ἄλλα ὧν εἴ-
 χον. δοκῶσι δὲ μοι καὶ ὑμῶν ἡνές εἰς δὲ ἐπύ-
 ταν χερῶν τούτων ἐλθόντες, ἀρξασαν-
 τές τι πάλιν ἐλθεῖν. τὸτο κείρα μαθὼν Κλε-
 ἀρατος ὁ λοχαγὸς ὅτι μικρὸν εἴη, καὶ ἀφύ-
 λακτον, ἀπὸ τοῦ φίλιον νομίζῃν εἶναι, ἔρχεται
 ὑπὲρ αὐτοῖς νυκτὸς ὡς προηέσων, ὅσῳ ἡμῶν
 εἰπόντων. διερενόητο δὲ, εἰ λάβοι τὸ χεῖρον, εἰς
 μὲν φράτθμα μηκέτι ἐλθεῖν, ἐμβαῖς δὲ εἰς
 πλοῖον, ἐν ᾧ ἐπύλακτον οἱ σύσκιμοι αὐτῶν πα-
 ρεπλέοντες, καὶ ἐν ἡμέρῳ εἶπὶ λάβοι, ἀπο-
 πλέων οἱ χεῖρας ἐξ ὧν τὸ πόντου. καὶ ταῦτα σω-
 ωμολόγησαν αὐτῶν οἱ ἐν τῷ πλοίῳ σύσκη-
 νοι, ὡς ἐγὼ νῦν ἀσθάνομαι. ὅσῳ καλέσας ἐν
 ὁπόσοις ἐπειθεν, ἤγῃ ὅτι τὸ χεῖρον. προβό-
 μενον δὲ αὐτὸν φθάνῃ ἡμέρα ἡμορμῆ, καὶ συ-
 σάντες οἱ ἀνδραποῖ, ἀπὸ ἰσχυρῶν τόπων βάλ-
 λοντες καὶ παίοντες, τὸν τε Κλεάρατον ἀπο-
 κλείνοισι, καὶ τῶν δῆλων συχρῆσι οἱ δὲ πινες καὶ εἰς
 κεραισι ταῦτα αὐτῶν ἀποχερῶσι. ταῦτα δὲ ἡμῶν
 τῇ ἡμέρᾳ, ἢ ἡμεῖς δὲ ὄρω δὲ ὄρω μὲν περὶ τῆς
 τῶν δ'

τῶν δὲ πλεόντων ἐπιπνέσῃσαν ἐν κεραι
 σιῶντι, ἔπειτα ἀνημέριοι. μὲν τῶν, ὡς οἱ κεραι-
 σιώται λέγουσιν, ἀφικνουῦνται τῶν ἐκ τῶν
 εἰς τῆς ἀνδρες τῶν γραιτέρων, πρὸς δὲ κρινόν
 δὲ ἡμέτερον χηρῶν ἐλθεῖν. ἐπεὶ δὲ ἡμᾶς οὐ
 κατέλαβον, πρὸς τῶν κεραισιῶν ἐλεγον,
 ὅτι θαυμάζοιεν, τί ἡμῖν δόξεν, ἐλθεῖν πρὸς
 αὐτοῖς. ἐπεὶ μὲν τοῖσφας λέγειν *ἐφασαν, ὅτι
 οὐκ ἀπὸ κρινουδ' ἦροιο δὲ πρῶτα, ἢ δευτέρῃ
 ἢ αὐτοῖς, καὶ μέλλειν πλεῖν δὲ ὄσθ, ὡς ὑμῖν λέ-
 ξαν τὰ γυμνάσια, καὶ τῶν νεκρῶν θάπτειν αὐτοῖς
 κελύφειν λαβόντας τοῖς τῶν δεομένων. τῶν δὲ
 ἀπὸ φυγόντων πνέσῃσαν ἔλληνες ἔτυχον ἐπιόντες ἐν
 κεραισιῶντι. ἀποδόμνοι δὲ τῶν βαρβάρους ὅποι
 ἴοιεν, αὐτοῖς ἢ ἐτόλμησεν βλάψαι τοῖς λίθοις, καὶ τοῖς
 ἀγίοις δὲ διεκελύοντο. καὶ οἱ ἀνδρες ἀπὸ θήσκου-
 σι, τῶν ὄντες, οἱ πρὸς τῶν, καὶ λαβόντας. ἐπεὶ
 δὲ τῶν ἐγέρθη, ἔρχοντο πρὸς ἡμᾶς οἱ κεραισιῶ-
 νιοι, καὶ λέγουσι δὲ πρῶτα. καὶ ἡμῶς οἱ φρατη-
 ροὶ ἀκρίβεις, ἢ γυμνάσια τοῖς γυμνασίοις, καὶ
 ἐβλάψοντα σιῶν τοῖς κεραισιῶντι, πῶς αὖ
 τὰ φείσαν οἱ τῶν ἐλλήνων νεκροί. σιῶν δὲ θήσκου
 δὲ ἐξώθεν τῶν ὀπλων, ἐξάφνης ἀκρίβεις θορύ-
 βος πολλῶν, πᾶσι πᾶσι, βλάψαι βλάψαι. καὶ τὰ δὲ ἢ
 ὄρα μὲν πολλῶν πρὸς τῶν, λίθοις δὲ ἔχοντες
 ἐν ταῖς χερσὶ, τῶν δὲ καὶ ἀμερουμένων. καὶ οἱ
 μὲν κεραισιῶντι, ὡς αὖ καὶ ἐωρακότες δὲ παρ
 ἑαυτοῖς πρῶτα, δέσαντες ἀπὸ χερσὶ πρὸς
 τὰ πλοῖα. ἦσαν δὲ τῶν δία οἱ καὶ ἡμῶν ἐδίδσαν. ἐ-
 γωνο μὲν ἦλθον πρὸς αὐτοῖς, καὶ ἡρώτων ὅ,
 τί βῆ δὲ πρῶτα. τῶν δὲ ἦσαν μὲν οἱ ὄσθεν
 ἠδέσαν, ὅμως δὲ λίθοις εἶχον ἐν ταῖς χερσίν.
 ἐπεὶ δὲ καὶ εἰδότες ἐνέτυχον, λέγει μοι ὅτι οἱ
 ἀγρονομοὶ δεινότερα ποιοῦσι δὲ φράτθμα.
 καὶ ἐν τούτῳ τῶν ὄσθεν τὸν ἀγρονομον Ζήλαρ-
 χον πρὸς τὴν θάλασσαν ἀναχωροῦντα, καὶ ἀ-
 νέχεσθαι οἱ δὲ, ὡς ἠκούσαν, ὡς πρὸς τῶν ἀγρονο-
 μῶν ἐλάφει φανέντος, ἴενται ἐπ' αὐτόν. οἱ δὲ κεραι-
 σιώται, ὡς εἰδόν ὀρμῶντας καθ' ἑαυτῶν, νομί-
 σαντες ὅτι σφας ἴεσθαι, φθῶντο δρόμῳ, καὶ
 ἐμπίπτοισιν εἰς τὴν θάλασσαν. σιῶν δὲ ἐπεσοῖ
 δὲ καὶ ἡμῶν αὐτῶν πνέσῃσαν, καὶ ἐπνίγετο, ὅστις μὴ
 ἐτύγχευεν ὅτι σιῶντος ἴεν. καὶ τούτοις τί δὲ
 κείτε; ἢ δὲ σιῶν μὲν ὄσθεν, ἔδεισαν δὲ μὴ λύσ-
 σα τῶν ὡς πρὸς κισὶν ἡμῖν ἐμπεπλάσθαι. εἰ δὲ
 nos designauerant, saltim hoc metuebant ne

A Eorum vero, quibus litus legendum erat, “
 nonnulli necdum Cerasunte soluerant, sed “
 adhuc istic hærebant. Nec multo post, uti “
 quidem Cerasuntij narrat, ab oppido tres “
 viri ætate graues veniunt, qui communi- “
 tatem hanc nostram cõuenire vellent. Hi “
 quum nos istic non offendissent, aiunt ad “
 Cerasuntios, mirari se, quamobrem visum “
 nobis fuerit ipsos inuadere. Quum Cera- “
 suntij respondissent, non communi exer- “
 citus consilio facinus admissum esse: gra- “
 tum hoc sibi esse dicunt, adeoque nauiga- “
 turos huc ad nos, ut quid accidisset, nobis “
 exponerēt, & cadauera recipere ad sepul- “
 turam iuberēt eos, qui vellent. Erant tunc “
 adhuc Cerasunte Græci quidam ex eis, qui “
 eo fuga se receperant. Hi quum animad- “
 uertissent, quo barbari tenderent, non ipsi “
 solum ausi sunt lapides in eos cõiicere: sed “
 alios etiam, ut idem facerent, hortari. Quo “
 factum, ut homines hi, tres numero, & le- “
 gati, lapidibus obruti, vitam cum morte “
 commutarint. Hoc facinore designato, “
 veniunt ad nos Cerasuntij, remq; omnem “
 narrat. Ea cognita, nos duces grauiter mo- “
 lestique ferre, quod accidisset; & quo pa- “
 cto Græcorum cadauera sepulturæ man- “
 dari possent, cum Cerasuntis deliberare. “
 Quum forte hoc modo extra castra confi- “
 deremus, subito tumultum ingentem cla- “
 mantium audimus: Cæde, cæde, feri, feri. “
 Nec mora, multos adcurrentes videmus, “
 qui partim lapides in manibus habebant, “
 partim eos tollebant. Heic Cerasuntij, qui “
 facinus illud apud se designatū vidissent, “
 territi ad naues se recipiunt. Etiam nonnulli “
 profecto nostrum sibi metuebant. Verum “
 ego ad eos accessi, & quid rei esset, interro- “
 gavi. Ignorabant hoc illorum plerique, ac “
 nihilominus lapides manibus tenebant. “
 Tandem quum in quemdam incidissem, “
 qui rem intelligeret: narrat is mihi, foren- “
 sis annonæ præfectos grauissime exercitiū “
 adfigere. Atque heic quidam Zelarchum “
 annonæ præfectum ad mare iē conferen- “
 tem conspiciens, sublata voce exclamat. “
 Ea ceteri audita, non aliter atq; si filuestris “
 aper, vel ceruus conspectus fuisset, in ho- “
 minem pergūt. Cerasuntij, quum eos ver- “
 sus se irruere viderent, quod se peri puta- “
 rent, in fugam se cursu cõiiciunt. & in ma- “
 re defiliunt. Idem ex nostris etiam non- “
 nulli factitant, omnesque adeo extingue- “
 bantur, qui natate nescirent. Quid autem “
 de iis existimatis? nihil profecto aduersus “
 rabie tamquã canes correpti essemus. Hæc

τύτων

παρεκα-
λευοντο

" si erunt huiusmodi, videte, qui futurus sit
 " exercitus status. Nō omnium vestrum au-
 " thoritate vel bellū illi facere poteritis, cui
 " visum fuerit, vel bello finē imponere: sed
 " priuato cōsilio quisque copias, quo volet,
 " ducet. Quod si legati ad nos, vel pacem pe-
 " tituri, vel quid aliud, venerint: eos interfi-
 " ciendo, qui volent, impedient; quo minus
 " orationes eorum audiamus, qui ad nos cō-
 " tendunt. Præterea magistratus a vobis v-
 " niuersis lecti nullo erunt loco, sed quisquis
 " suo se arbitrato prætorem creabit, & cui
 " lubebit dicere, Feri, feri; huic satis erit vi-
 " rium siue ad magistratū, seu ad gregarium
 " militem quemlibet e vobis indemnatum
 " opprimendum, si non desint, qui ei pareāt,
 " quemadmodum modo accidit. Enimvero
 " cuiusmodi facinora nobis designarint hi
 " suis ipsorum suffragiis lecti prætores, con-
 " siderate. Zelarchus annonæ præfectus si
 " qua re nos laesit, nullo adfectus a nobis sup-
 " plicio nauigio euasit: sin omnino nihil cō-
 " misit, nimirum e castris aufugit ideo, quod
 " vereretur, ne indemnatus iniuste perime-
 " retur. At qui legatos lapidibus obruerunt,
 " hoc effecerunt, vt vobis solis inter Græcos
 " ceteros haud tutum sit Cerasuntem, extra-
 " quam armata manu, venire. Effecerunt &
 " illud, vt cadauera, quæ prius, vt sepelire-
 " mus, hortabantur illi, a quibus interfecti
 " nostri erant; iam ne quidem cum caduceo
 " tutum sit tollere. Nam quis caduceatoris
 " fungi velit munere, qui caduceatores ipse
 " sustulerit e medio? Nos tamen Cerasuntin-
 " os rogauimus, vt caesos sepulturæ mandēt.
 " Hæc an ita recte gerantur, vestro decreto
 " statuatur; vt quū huiusmodi facinora sint
 " exspectanda, quisque sibi præsidium qua-
 " rat, & operam det, vt munitis & opportu-
 " nis locis tabernaculum figat. Sin autē bel-
 " luarum hæc, nō hominum facta sunt: quo
 " pacto sedari possint, cōsiderate. Nam pro-
 " fecto absque eo sit, quonam modo aut sa-
 " cra Diis alacri animo faciemus, quum im-
 " piis facinoribus nosmet polluamus, aut in
 " hostem pugnabimus, si quidē mutuo nos
 " perimemus? quænam vrbs amica nos ex-
 " cipiet, si tantam inter nos scelerum licen-
 " tiam videat? quis animo fidente rerum ve-
 " naliū copiam nobis faciet, si maximis in
 " rebus vsque adeo in oculis omnium de-
 " linquemus? Iam quod laudem adtinet,
 " quam in primis consequuturos nos existi-
 " mamus, quis vos ita sese gerentes collau-
 " dauerit? Nos ipsi, sat scio, designantes eius-
 " modi facinora, sceleratos adpellaremus.
 " Heic omnes quum adfurrexissent, suppli-

A ταῦτα τοιαῦτα ἔσαι, θεασάσθε οἷα κατὰ σάσις
 ἡμῖν ἔσαι τ' ἐραπιάς. ὑμῶς μὲν οἱ πόρτες σὺν
 ἔσασθε κύριοι οὐτ' ἀνελέσθαι πόλεμον ὧ ἀν
 βέλησθε, ἔτε καταλύσασθαι ἰδίᾳ ἢ ὀβελόμοσ
 ἀξί ἐρατὸν μα ἐφ' ὅ, πᾶν ἔθελῃ. καὶ πνεσ
 πρὸς ὑμᾶς ἴωσι πρὸς εὐδῆς ἢ εἰρήμης δεόμοι,
 ἢ δὴ πινός, κατὰ χερσίνους τέτοις οἱ βουλόμε-
 νοι, ποιήσασθαι ὑμᾶς τῶν λόγων μὴ ἀκούσασθαι
 πρὸς ὑμᾶς ἰόντων. ἐπέτα ἢ οἷς μὲν αὖ ὑμῶς
 ἀπόδοιες ἔλῃσθε δέξασθαι, εἰ σὺ δὲ μῖα χώρα
 ἔσονται ὅσπερ δὲ αὖ ἑαυτὸν ἔλῃσθαι ἐρατῆρην, καὶ
 ἔθελῃ λέγειν Βοηθῆ βδοῆς, εἰσὶ ἔσαι ἰσχυρός καὶ
 δέξασθαι κατὰ χερσίνους καὶ ἰδιώτην ὑμῶν, ὃν αὖ ἔ-
 θελῃ, ἀκρίτον, αὖ ὡσιν οἱ πρὸς ὀμοῖοι αὐτὰ, ὡς-
 πρὸς ἢ κῶ ἔθελῃτο. οἷα δὲ ἡμῖν τ' περὸς ἄλλοι
 σιν οἱ ἀνθαίρετοι οὐπὶ ἐρατῆρῶν σκέψασθε.
 Ζήλαρχος μὲν γὰρ ὁ ἀρεχονόμος εἰ μὲν ἀ-
 δικεῖ ὑμᾶς, οἴχεται ἀποπλέων, οὐ δοῖς ὑμῖν
 δικαίω· εἰ δὲ μὴ ἀδικεῖ, φεύγει ἐκ τῆς ἐρα-
 τῆμασ, δέσας μὴ ἀδικῶς ἀκρίτος ἀπο-
 γάη. οἱ δὲ κατὰ λῶσαιτες τῶς πρὸς εὐδῆς,
 διεπαράσαντο ὑμῖν μόνους μὲν τῶν ἑλλή-
 νων εἰς χερσίνους μὴ ἀσφαλῆς εἶ), εἰ αὖ
 μὴ σὺν ἰσχυρί, ἀφικησάσθαι. τῶς δὲ νεκροῖς, οἷς
 πρὸς εὐδῆν αὐτοῖ οἱ κατὰ χερσίνους ἐκέλευον
 θάσασθαι, τούτοις διεπαράσαντο μὴ δὲ τὸ σὺν σὺν κη-
 κηρυκίῳ ἐπὶ ἀσφαλῆς εἶ) ἀνελέσθαι. τίς γὰρ
 ἔθελῃ σὺ κήρυξ ἵεναι, κήρυκας ἀπεκτόνας; ἀλλ'
 ἡμεῖς χερσίνους θάσασθαι αὐτοῖς ἐδειχθημεν.
 εἰ μὲν οὖν καλῶς ἔχῃ ταῦτα, δόξασθαι ὑμῖν
 D ἴνα, ὡς τοιούτων ἐσομένων, καὶ φυλακίῳ ἰδίᾳ
 ποιήσῃ τις, καὶ τὰ ἐρυμνὰ ὑπὸ δέξια περὶ ἔ-
 ται ἔχων σκίνοισι. εἰ μὲντοι δοκεῖ ὑμῖν θησιών,
 ἀλλὰ μὴ δὴ δέσασθαι εἶ) τὰ τοιαῦτα ἔργα,
 σκοπεῖτε παῦλῶν τὴν αὐτῶν. εἰ δὲ μὴ, πρὸς
 Διός, πῶς ἢ θεοῖς ἡύσομεν ἠδέως, ποιούσας
 ἔργα ἀσέβη, ἢ τοῖς πολεμίοις πῶς μαχούμε-
 θα, ἢ ἀλλήλοισι κατὰ χερσίνους; πόλις δὲ φι-
 λία τίς ἡμᾶς δέξεται, ἢ τίς αὖ ὀρεῖ τοσαύτω
 ἀνομίᾳ ἐν ἡμῖν; ἀρεχὸν δὲ τίς ἀξί θάρραδν,
 E ἢ ὡς εἰ τὰ μέγιστα τοιαῦτα ἔξαμῆρτοντες
 φανώμεθα; οὐ δὲ δὴ πόρῳ οἰόμεθα τὸ εἶ-
 σασθαι ἐπαίνου, τίς δὲ ὑμᾶς τοῖς τοῖς οἷσας ἐπα-
 νέσθαι; ἡμεῖς μὲν γὰρ οἶδ' ὅτι πονηροῖς αὖ
 φάσασθαι εἶ) τῶς τὰ τοιαῦτα ποιούσας. ἐκ
 τούτου ἀνισάμενοι πόρτες ἔλεγον, τῶς μὲν
 τούτων

τούτων δ' ἔξαιτίας δεινῶν δίκων, τῶ δὲ λοιποῦ
 οὐδέ τι ἔξαιτίας ἀνομίας δ' ἔξαιτίας εἰς δὲ τις δ' ἔ-
 ξη, ἀγαθὰ αὐτοῖς θανάτου, τὸς δ' ἑρατηγίς
 εἰς δίκας πύργου καὶ ἀσπίδος (εἶ) δὲ δίκας καὶ
 εἶπε ἄλλο τις ἠδίκητο δ' οὐ Κύρος ἀπέθανε.
 δίκας δὲ τὸς λοχαγίς ἐπιήσαντο. παρα-
 νοῦτος δὲ Ξενοφάντος, καὶ τῶν μαντέων συμ-
 βουλοῦντων, ἔδοξε καὶ καθαῖραι τὸ φρίττω-
 μα. καὶ ἐγύρετο καθαῖρος. ἔδοξε δὲ καὶ τὸς
 ἑρατηγίς δίκων ὑποσχεῖν τῶ παρεληλυθό-
 τος χρόνου. καὶ δίδοντες, Φιλήσιος μὲν ὠφλε
 καὶ Ξάνθικλῆς τῆς φυλακῆς * τῶ γαυλιπ-
 κῶν χρημάτων τὸ μείωμα εἰκοσι μνᾶς. Σο-
 φάμετος δὲ, τὸτι ἀρεταῖς . . . . κατη-
 μέλι, δέκα μνᾶς. Ξενοφάντος δὲ κατηγρή-
 σαν πινές, φάσκοντες παύεσθαι ὑπὸ αὐτῶ,
 καὶ ὡς ὑβρίζοντος τῶ κατηγρηῖαν ἐποιού-
 ῶ. καὶ ὁ Ξενοφάν ἀναστὰς ἐκέλευσεν εἰπεῖν
 τὸν παῖδα, παῖδα λέξαντα ποῦ καὶ ἐπλή-
 γη. ὁ δὲ ἀποκρίνεται, ὅπου καὶ τὰ ῥίγ' ἀπωλ-
 λύμεθα, καὶ χιῶν πλείη ἴω. ὁ δὲ εἶπεν ἄλλὰ
 μὲν καὶ χιμφίος γε ὄντος οἴου λέγεις, οἴτου δὲ
 ὄπιλιελοπίτος, οἴνου δὲ μηδὲ ὄσφραίνεσθαι
 τὸ παρὸντος, ὑπὸ δὲ πόνων πολλῶν ἀπαγ-
 ρθόντων, πολεμίων δὲ ἐπορεύων, εἰ εἰσιού-
 τω καὶ ὑβρίζον, ὁμολογῶ καὶ τῶ ὄνων ὑ-
 βριστότερος εἶ, οἷς φασὶν ὑπὸ τῆς ὑβρεως
 τὸ κῆπον εἶναι ἐξηγεσθαι. ὁμος δὲ καὶ λέξον,
 ἐκ ἴνους ἐπλήγης; πότρου ἦτοιμ πσέ, καὶ ἐπεὶ
 οὐκ ἐδίδως, ἔπαμον; ἀλλ' ἀπήτοιμ; ἀλλὰ
 ποῦ παυθικῶν μαχόμενος; ἀλλὰ μεθύων
 παρῶντα; ἐπεὶ δὲ τούτων οὐδὲν ἔφησεν, ἐπή-
 ρετο αὐτὸν, εἰ ὀπλιτῆς οἶ. οὐκ ἔφη. πάλιν, εἰ
 πελάτῃς οἶ. οὐδὲ τῶτ' ἔφη, ἀλλ' ἡμίονοι ἤλαυ-
 νον, ἄρχεις ὑπὸ τῶν συσκίων, ἐλθόντες
 ὦν. ἐν ταῦτα δὲ ἀγαγιγνώσκῃ τε αὐτὸν, καὶ ἦ-
 ρετο εἰ σὺ εἶ ὁ τὸν κάμνοντα ἀπάγων; καὶ μὲν
 δι' ἔφη. σὺ γὰρ ἰω ἀγκάζεις. τῶ δὲ τῶ εὐδῶ
 συσκίων σκῆθι διέρριψας. ἀλλ' ἡ μὲν δ' ἔξερ-
 ρίψις, ἔφη ὁ Ξενοφάν, τοιαύτη τις ἐγύρετο. διέ-
 δωκα ἄλλοις ἄγαν, καὶ ἐκέλευσα παρὸς ἐμὲ
 ἀπάγαν. καὶ ἀπολαβὼν ἀπάρτα σῶα, ἀπέ-
 δωκα σοι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐμοὶ ἀπέδωκας τὸν αἴδρα.

A ciis multandos auctores aiebant, & in po-
 fterum nemini permittendam eiusmodi
 scelerum licetiam. si quis facinoris auctor
 existeret, in eum capitis poenam statuen-
 dam. Præterea constituendum a ducibus
 in omnes iudicium, quo etiam in ea faci-
 noraliceret anquirere, quæcumq; a morte
 Cyri essent admiffa. Iudicandi potestas co-
 hortium ductoribus data. Visum est etiam
 Xenophontis hortatu suadetibus idē vati-
 bus, lustrandū esse exercitum. Itaque facta
 lustratio. Decretū itē, vt prætores ratione
 præteriti tēporis iudicio se fisterent. Quod
 quū fieret, damnati Philesius & Xanthi-
 cles, † quod iussi custodire pecuniam de
 nauigiis coactam, minas viginti suppilaf-
 sent. Multatus est & Sophænetus minis x,
 quod suffragiis ad eas custodiēdas lectus,
 id muneris spreviffet. Nonnulli & Xeno-
 phontem accusabant, qui casos se ab ipso
 dicerēt: eamq; accusationem sic institue-
 bant, vt ipsum iniuriarum arcesserent. Ibi
 quum surrexiffet Xenophon, ante omnia
 dicere primum iussit, quo loco pulsatus ef-
 fet. Eo loco, respondebat ille, quo in maxi-
 ma niuis copia frigus nos perdebat. Eum-
 uero, subiecit Xenophon, quum tāta esset
 hiemis asperitas, quantam fuisse tu fateris,
 quum cibus nos defeciffet, quum tantum
 vini non adesset, quod vel odoratu possēt
 percipi, quum multi præ magnitudine la-
 borum animis frangerentur, quum hostis
 a tergo nos vrgeret; si me tali tempore in-
 folenter gessi, vel ipsis a finis esse me petu-
 lantiorē fatebor, in quos aiunt præ petu-
 lantia lassitudinem nullam cadere. Sed ta-
 men dic mihi, qua de causa vapulaueris:
 num quid abs te tuæ rei petebā, quod quia
 non dabas, te pulsavi? num meum quid re-
 poscebam? num pugnant tecum de amo-
 ribus ac deliciis tuis? num in vino tibi per-
 ebrietatem illusi? Quum horum ille nihil
 diceret, rogat Xenophon, an in gratis ar-
 maturæ peditum numero esset. Negat ille.
 Rursum Xenophon: an ex cetratis es? in-
 quit. Haudquaquam, subiecit ille, sed in-
 genuus quū essem, mulum agebam, quod
 muneris mihi contubernales dederant.
 Heic Xenophon adgnito demum homi-
 ne. Tunc es, ait, qui hominem ægrotum
 vchebas? Sum is profecto, inquit. nam ad
 hoc tu me cogebas, vasis etiā contuberna-
 lium meorum disiectis. Ea vero disiectio,
 subiecit Xenophon, in hunc modum accidit. Distribui hæc impedimenta, vt a-
 lij ea veherent, ac mihi deinde vt restituerentur, iussi. Postea quum omnia sal-
 ua recepiffem, tibi rursum ea tradidi, quo tempore mihi tu hominem illum ostendiffi.

* τ γαυ-
 λικῶν
 † τὸ π αἰ
 ρεταῖς εἰς
 τὸ δὲ

πικρὸν

τοκὸν

In scelerat-
 tos auctores
 Xenophontē
 animad-
 vertitur.

† Consultē
 Notas.

Xenophon
 suorum
 ingratiū
 dinem esse
 peritur.

Audite vero, ait, quid istuc rei fuerit. Est enim operæpretium. Relinquebatur a tergo quidam, quod pergere præ debilitate non posset. Noram illum ego hactenus, quod vnus ex nostris esset. Hunc vt tu veheres, iussi; ne nobis periret. Hostes enim, quemadmodum equidem arbitror, a tergo subsequabantur. Verum id esse, miles hic aiebat. At enim inquit Xenophon, vbi te premissem, & ipse cum extremo agmine deinde accederem, scrobem te fodientem offendi, vt hominem illū defoderes. Adstans tum ego te collaudabam. Verum posteaquam adstantibus nobis ille crus inflexisset, & omnes, qui aderant, exclamassent, hominem viuere, tu vero quæcumq; liberet diceres, nolle te ipsum vehere: tum scilicet ego te pulsauī, verum dicis. Nam mihi præ te ferre videbaris, quasi scires eū hominem adhuc viuere. Quid ergo? respōdit alter, an minus mortem obiit, posteaquam ostensus a me tibi fuit? Atqui, subiecit Xenophon, morituri omnes sumus. Num igitur propterea viuos defodi nos oportet? Heic ab vniuersis acclamatum, hominem hunc non satis vapulasse. Deinde iussus item alius est dicere, quamobrē plagas tulisset. Quum nemo surgeret, Xenophon ipse loqui cepit: Fateor equidē, milites, multos me propterea, quod ordines defererent, verberasse: quibus in eo quidem satisfiebat, quod opera vestra salui essent, quū vos & ordines seruaretis, & quoties opus esset, dimicaretis: at esse meliorē volebant cōdicionem suam vestra in hoc, vt ipsi desertis ordinibus prædandi causa præcurrerent. Id si factum a nobis omnibus fuisset, vniuersi periissemus. Quinetiam languentem præ mollicie quemdam, qui neque surgere volebat, & hostibus se perdendū ipsemet exponebat, non solum pulsauī, sed etiam vi coegi, vt pergeret. Ipse ego quum acerrimo illo frigore nonnullos aliquando exspectarem ad iter sese parantes, posteaquā ad aliquod tempus sedissem, difficulter me surgere animaduerti, ac vix crura extendere. Quapropter ex eo tēpore meo periculo doctus, quemcumque sedentem ac torpentem conspicerem, impellebam. Etenim motus ipse, ac virilis animi excitatio, calorem quemdam & agilitatem suppeditabat: quum ex sedendo & quiescendo viderem sanguinis cōcretionem quamdam contrahi, cū qua coniunctum esset, vt pedum digiri putrescerent, id quod multis accidisse vos ipsi nostis. Præterea quemdam alium, qui forte quiescendi causa resistebat, ac tam vos anteriores,

Xenophō
tu ad in
gratos mi-
lites oratio.

ὅτι ὁ παρ᾽ ἄγμα ἐγύρετο, ἀκούσαίε, ἔφη. καὶ γὰρ ἄξιον αἰὴρ κατελείπετο. ἀλλὰ ὁ μηκέτι δύνασθαι πορβύεσθαι. καὶ ἐγὼ τὸν μὲν αἰδρα τσοῦτον ἐγίνωσκον, ὅτι εἰς ἡμῶν εἴη, καὶ ἀδικασα δέ σε τὸν ἀγείν, ὡς μὴ ἀπόλοιτο. καὶ γὰρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, πολέμοι ἐφείποντο. σωφρονεῖν τὸ τοῦ ἀνδραγωγῆς. ὁκοιῶν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐπεὶ παρ᾽ ὑπέμψά σε, καὶ ἀλαμβανῶ αὐτῆς σὺ τοῖς ὀπισθοφυλάξι παρθεῖων, βόθρον ὀρύττοντα, ὡς κατορυζοῖται τὸν ἀνδραγωγῆ. καὶ ἔπι-
 B
 σὰς ἐπήνεν σε ἐπεὶ ὁ παρεστηκῶτων ἡμῶν τὸ συν-
 ἔκαμψε ὁ σκέλος ὁ αἰὴρ, ἀνέκραζον οἱ πα-
 ῥόντες, ὅτι ζῆ ὁ αἰὴρ. σὺ δὲ εἶπες ὅτι οὐ γὰρ ἐβ-
 λου, ὡς ἐγὼ γε αὐτὸν οὐκ ἄξιον εἶναι ταῦτα ἐπα-
 σά σε, ἀλλὰ θῆ λέγεις. ἐδοξας γὰρ μοι εἰδῶτι εἰ-
 κέναι, ὅτι ἔζη. τί οὖν; ἔφη, ἢ τίον τι ἀπέθανεν,
 ἐπεὶ ἐγὼ σοὶ ἀπέδξα αὐτόν; καὶ γὰρ ἡμῶν, ἔφη
 ὁ Ξενοφῶν, πθόμετες ἀποθανούμεθα. τί τὸν οὖν
 ἐνεκα ζῶντας ἡμᾶς δεῖ κατορυζῶναι; τὸν μὲν
 ἀνέκραζον πθόμετες, ὡς ὀλίγας παύσειν. ἄλλον
 C
 ὃ ἐκελευθὸν λέγειν, ἔλεγε τί ἐκαστος ἐπλήρη. ἐπεὶ
 δὲ οὐκ αἰσάντο, αὐτὸς ἐλεγει. Ἐγὼ, ὦ ἄνδρες,
 ὁμολογῶ πάντας δὴ ἄνδρας πολλὰς εἶεκα ἀ-
 παξίας, οἷς σώζεσθαι μὲν ἤρξα δι' ὑμᾶς, ἐν τὰ-
 ξῆ τὲ ἰόντων, καὶ μαχόμενοι ὅπου δεοί: αὐτοὶ δὲ
 λιπόντες τὰ τάξεις παρθεῖντες ἀπαξίαν ἡ-
 θελον, καὶ ὑμῶν πλεονεκίῃ. εἰ δὲ τὸ πθόμετες
 ἐποιούμεν, ἀπθόμετες αὐτῶν ἀπώλομεθα. ἢ δὴ ὃ καὶ
 μαλακίον μὲν ὄν τινα, καὶ οὐκ ἐθέλοντα αἰ-
 σασθαι, ἀλλὰ παρθεῖν ἑαυτὸν τοῖς πολε-
 μίοις, καὶ ἐπάσαι, καὶ ἐβίασάμεν πορβύεσθαι.
 D
 ἐν γὰρ τὰ ἰσχυρῶ χιμῶν καὶ αὐτὸς πολεῖ αἰ-
 κλιῶν τινας συσκαλοζομῶν, καὶ ζομῶν
 συχρὸν χρονον, καὶ τέμαθον αἰσάσας μόγας, καὶ τὰ
 σκελημογας ἐκτείνας. ἐν ἐμαυτῶ οὖν παρθεῖν
 λαβῶν ἐκ τούτου, καὶ ἄλλον ὀπό τε ἰδοίμι κα-
 θήμενον καὶ βλακδύοντα, ἢ λαυνον. ὃ γὰρ κί-
 σθαι καὶ αἰδρίζεσθαι παρθεῖν θερμασίαι τινα καὶ
 ὑγρότητα, ὃ ὃ καὶ ἴσθαι καὶ ἰσχυρῶν ἐξ ἑ-
 ρων. ἔσπουρη ὄν τὰ τε ἀππηγυροῦσαι ὃ αἰ-
 E
 μα, καὶ τὰ ἀποσπείσθαι τὸς τῶν ποδῶν δα-
 κτύλοις. ἀσθρ πολλοὺς καὶ ὑμῶν ἴσε παρθεῖν.
 ἄλλον δὲ γε ἴσως τὸ ἀπολεπόμενον ἀλλὰ ῥα-
 τῶν, καὶ καλύοντα καὶ ὑμᾶς τὸς παρθεῖν,
 καὶ ἡμᾶς

ἰσολι-
πόμην
πε δὲ

καὶ ἡμαῖς τὸς ὀπίθεν πορεύεσθαι, ἔπαυσα
 πύξ, ὅπως μὴ λόγχῃ ὑπὸ τῆς πολεμίων
 παύσοιτο. καὶ γὰρ οὖν νῦν ἔξεστιν ἀλλοῖς σωθεῖ-
 σιν, εἴ τι ἔτι ἐμοὶ ἔπαυον ἡμεῖς δὲ δίκαιον, δι-
 κίω λαβόν. εἰ δὲ ὅτι τοῖς πολεμίοις ἐγγύοντο,
 τί μέγα αὖ οὕτως ἔπαυον, τὸ τοῦ δίκαιου ἡξίου
 λαμβάνειν; ἀπλοῖς μοι, ἔφη, ὁ λόγος. ἐγὼ γὰρ
 εἰ μὴ ἐπ' ἀγαθῶν ἐκλόασα πινά, ἀξιά τ' ἔ-
 χῃ δίκαιον, οἷον καὶ γούρας ἡοῖς καὶ διδάσκα-
 λοι παύσοι. καὶ γὰρ ἰατρὸν τέμνοισι καὶ χείροισι
 ἐπ' ἀγαθῶν. εἰ δὲ ὑβρί νομίξετέ με ταῦτα
 πορεύεσθαι, ἐνθυμήθητε, ὅτι νῦν ἐγὼ θαρρῶ
 σὺν τοῖς θεοῖς μάλλον ἢ τότε, καὶ δρασύτε-
 ρός εἰμι νῦν ἢ τότε, καὶ οἶνον πλείω πίνω. ἀλλ'
 ὄμφοι ὁδοῖα πάω. ἐν ἑσθία γὰρ ὄρα τὴν
 μαῖς. ὅταν δὲ χέμεν ἢ, καὶ θαλάσσια μεγάλη
 ὅπι φέρηται, οὐχ ὁρᾷτε ὅτι καὶ νόηματος μό-
 νου ἕνεκα χαλεπαίνῃ μὴ πορροῖς τοῖς ἐν
 πορροῖς, χαλεπαίνῃ δὲ κυβερνήτης τοῖς ἐν
 πορροῖς; ἰσθμὰ γὰρ ἐν ταῖς τοιούταις καὶ μι-
 κρὰ ἀμύρτηθέντα πᾶντα σὺν ἐπιτείνῃ. ὅτι
 ἢ δίκαιως ἔπαυον ἀλλοῖς, καὶ ὑμεῖς κατεδικάσα-
 τε τότε. ἔχοντες γὰρ οὐ ψήφοις, ἀλλ' ὀπλα-
 παρῆσθε, καὶ ἔξω ὑμῖν ὅπικουρῃν ἀλλοῖς,
 εἰ ἐβούλεσθε. ἀλλὰ μὰ δία οὐτε ταῦτοις ἐπε-
 χουρῆτε, οὐτε σὺν ἐμοὶ τὸν ἀτακτικῶντα ἐπάε-
 τε. τοῖς ἀρῶν ἔξοισίαν ἐποίησατε τοῖς κακοῖς
 αὐτῶν, ὑβρίζοντες ἀλλοῖς, οἵ μιν γὰρ εἰ ἢ
 θέλετε σκοπεῖν, τὸς ἀλλοῖς ὀρήσασθαι τό-
 τε κακίους, καὶ νῦν ὑβριστάτοις. Βοίσκος
 μὴ οὖν ὁ πύκτις ὁ θετῆαλός τότε μὴ διεμά-
 χητο, ὡς καμνων, ἀσπίδα μὴ φέρειν. νῦν δὲ,
 ὡς ἐγὼ ἀκούω, κατωρετῶν τὸ πολλοῖς ἀπο-
 δέδυκεν. αὖ οὖν σωφρονῆτε, ταῦτα τῶν ἀντιῶ
 ποιήσετε, ἢ τὸς κωῖας ποιοῦσι. τὸς μὴ γὰρ κῶ-
 νας τὸς χαλεπὸς τὰς μὴ ἡμέρας δεσποῦου-
 σι, τὰς ὅτι νύκτας ἀφίᾳσι. τὸς τὸν ὅτι, αὖ σωφρονῆ-
 τε, τὰ νύκτα μὴ δῆσθε, ἵνα ὅτι ἡμέραν ἀφή-
 σετε. ἀλλὰ γὰρ, ἔφη, θαυμάζω, ὅτι εἰ μὴ πινῖ
 ὑμῶν ἀπὸ πηλοῦ, μέμνησθε, καὶ οὐ σιωπά-
 τε. εἰ δὲ τῶν ἢ χαμῶνα ἐπεχούρησα, ἢ πολέ-
 μιον ἀπῆρυσσα, ἢ ἀσθενοῦπι, ἢ ἀπορροῦπι
 τὸς σὺν ἐξὸς πόρροισι, τὰς τῶν ὅτι ὁδοῖς μέμνη).

quam nos extremo in agmine, quo minus
 progredieremur, impediēbat, pugno ver-
 beravi, ne ab hostibus hasta cōfoderetur.
 Licet iam his feruatis pœnas a me reposce-
 re, si læsi a me sunt iniuste. At vero si hostiū
 in potestatem venissent, ecquid umquam
 adeo graue pati potuissent, cuius nomine
 pœnas a quoquam exigere licuisset? Sim-
 plici ego, milites, oratione vtor. Si quem
 castigavi sui ipsius cōmodi causa, pœnam
 illam subire nō recuso, quam liberi paren-
 tibus, discipuli magistris irrogare velint.
 Nam & Medici nonnumquam sectione,
 & vstione vtuntur, boni alicuius causa.
 Quod si me adductum petulantia fecisse
 hæc existimatis, cogitate quæso cum ani-
 mis vestris, nō solum iam mihi Deum be-
 neficio fiduciam esse maiorem: sed etiam
 lōnge, quam id temporis fuerim, audenti-
 orem me modo esse, ac multo plus vini bi-
 bere. Neque tamen idcirco quemquam
 pulso, quoniām vti iam nos tranquillitate
 quadam video. At vero quū magna tem-
 pestate procellis mare concitatur, an non
 solius nutus causa proræ magistrum ius i-
 rasci videris, qui sunt in prora, itidemque
 gubernatorem suis in puppi? Nam vel mi-
 nima peccata id temporis omnia simul ad-
 terere possunt. Quinetiam vos ipsi vestro
 tūc iudicio declarastis, iure illos a me ver-
 beratos. Nō enim cum suffragiorum cal-
 culis, sed cum armis adstabatis; omninoq;
 vobis opem ferre læsis licuisset, si voluisse-
 tis. At enim neque opem his profecto fere-
 batis, neque me in pulsandis desertoribus
 ordinum adiuuabatis. Quo factum est, vt
 ignauorum licentiam auxeritis, dum pe-
 tulantiam eorum non coaceretis. Nam si
 rem considerare liberet, mea sententia re-
 periretis eosdem tunc ignauissimos fuisse,
 qui modo petulantissimi sunt. Contende-
 bat id temporis Boiscus ille Thessalus pu-
 gil, propterea quod ægrotaret, scutum sibi
 ferendum non esse. Nunc, vt equidem ac-
 cepti, Cotyorensium non paucos spoliavit.
 Quamobrem si sapiatis, aliter cum hoc age-
 tis, atque canes tractari solent. Etenim ca-
 nes illi sæuiores interdū vinculis cōstrin-
 guntur, noctu dimittuntur. Hunc vos, si sa-
 pitis, noctu cōstringetis, interdū solutum
 esse patiemini. Enimvero miror, inquit,
 meminisse vos, ac minime tacere, si quid a-
 liquando feci, quo in odium vestrum in-
 currem: at si cui contra vim frigoris opem tuli, vel hostem ab eo reieci, vel ægrotan-
 ti, aut inopia laboranti aliquid suppeditaui; horum neminem amplius recordari.

8π

ήμας.

πολλὸς ἢ
δὴ ἀποδ.

συνεξέει-
περσά π

» Non etiam, si quem preclare aliquid agen-
 » tem collaudavi, non si virum fortem pro
 » meis facultatibus ornavi, meministis. At-
 » qui & honestum est, & æquum, & pium, &
 » longe iucundius benefactorum, quam in-
 » iuriarum meminisse. Posteaquam hæc di-
 » cta essent, surgebant omnes, & vniuersa
 » memoria repetebant: atq; hic exitus erat,
 » vt omnia belle se haberent.

Αὐτὸν εἶπεν καλῶς [πὶ ποιῶντα ἐπήνεσα, εἰδὼς
 εἶπεν αἰδρα ἀγαθὸν ὄντα ἐτίμησα ὡς ἐδωκῶ
 μίαν, ὅσοι δὲ τούτων μέμνησθε. ἀλλὰ μίαν κα-
 λὸν γε, καὶ δίκαιον, καὶ ὅσιον, καὶ ἠδύην τῶν ἀγαθῶν
 μνησθῆναι, ἢ τῶν κακῶν μεμνησθῆναι. ἐκ τούτου μὲν
 δὴ αἰεὶ ἄνθρωποι καὶ ἀνεμίμηστον, καὶ τὸ εὖ εἰρημονεῖν, ^{περιεργίαν}
 ὡς ἴε καλῶς ἔχον.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑ-
 ΒΑΣΕΩΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ
 ΕΚΤΟΝ.

XENOPHONTIS HISTORIA-
 RVM DE CYRI EXPEDI-
 TIONE, LIBER SEXTVS.

X eo tempore, dū istic
 hæreretur, quidam ex
 foro, quidam e præda,
 quam agebant ex agro
 Paphlagonum, victum
 sibi comparabant. Nec
 minore solertia Paphla-

gones vicissim nostros furtim adgredie-
 bantur hinc inde palatos, & noctu eos, qui
 longius ab agmine castra habebant, infe-
 stare conabatur. Quibus ex caussis fiebat,
 vt hostili non nihil erga se inuicem animo
 essent. Præerat id temporis Paphlagoni-
 bus cum imperio Corylas. Is legatos cum
 equis & vestimentis elegantibus ad Græ-
 cos mittit, qui dicerent: paratum esse Co-
 rylâ nulla Græcos iniuria prouocare, mo-
 do vicissim ipse non læderetur. Respon-
 dent duces, se de his apud exercitum deli-
 beraturos: & interea legatos pro iure ho-
 spitij excipiunt, arcessitis etiam aliis, quos
 inuitari æquissimum erat. Ita facta re sacra
 de bubus abactis, & mactatis aliis victimis,
 epulum satis largum præbuere, quum in-
 grabatis inter cœnandum discumberent,
 ac poculis e cornu factis, quæ illa in regio-
 ne inuenerant, vterentur. Posteaquam li-
 batum esset, ac decantatus pæan, primi
 Thraces surgebant, & armati ad tibiam
 saltabant, inque saltando alte & agiliter se
 monebant, quum gladiis etiam vterentur.

Κ τούτου δὲ ἐν τῇ ἀγα-
 τελῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀ-
 γροῦς ἔζων, οἱ δὲ λιπύ-
 ροι ἐκ τῆς παφλα-
 γονίας. ἐκλέπετο δὲ καὶ
 οἱ παφλαγῶνες δὲ μά-

λα τὸς ἀποκεδδονυμῶσι, καὶ τῆς νυκτὸς δὲ
 τῆς πρὸς τὴν οὐρανὸν ἐπειράντο κακουργ-
 γῆν. καὶ τὸ πολέμικώτερον πρὸς ἀλλήλους εἰ-
 χον ἐκ τούτων. ὁ δὲ Κορύλας, ὅς ἐτύγχευε τὸ
 τε παφλαγονίας ἀρχὸν, πέμπει πρὸς τὸς
 Ἕλληνας ἀρχιστράτηγον, ἔχοντα ἵππους καὶ πολεμίας
 καλὰς, λέγοντα, ὅτι Κορύλας ἐτοιμὸς εἶη τῶν
 Ἕλληνας μὴτ' ἀδικεῖν, μὴτ' αὐτὸς ἀδικεῖ-
 σθαι. οἱ δὲ στρατηγὸν ἀπεκρίναντο, ὅτι πρὸς μὲν
 τούτων ἐν τῇ στρατιᾷ βουλεύσονται, ὅτι ξε-
 νία δὲ ἐδέχονται αὐτοῖς. ἀρεκέλευσαν δὲ καὶ
 τῶν ἄλλων ἀνδρῶν, οἳ ἐδόκει δίκαιότερον εἶ-
 ῆσαντες δὲ τῶν ἀρχμαλώτων τὸ βοῶν καὶ βοῶν
 ἀλλὰ ἱερεῖα, διαχίαν μὲν ἀρκέλευσαν ἀρρε-
 χον, καὶ ἀρκέλευσαν δὲ ἐν τῇ στρατιᾷ ἐδεῖπνον, σκίμπος
 καὶ ἔπινον ἐκ κερσάνων ποτηρίων, οἳς ἐνε-
 τυγχεύον ἐν τῇ χώρᾳ. ἔπειτα δὲ αἱ ἀσπίδες
 τ' ἐνήρηντο, καὶ ἐπαύοντο, ἀνέστησαν πρὸς
 τὸν θρόνον, καὶ πρὸς αὐτὸν ὤρχησασθαι
 κούφως, καὶ τῆς μαχαίρας ἐξέωντο. τῶν Ἕλληνων
 295 ἡ 313

lib. xi. p. 234, 45.
 Athen. l. p. 8, 19.

† Sequor
 lectionem
 marginis,
 ex Athe-
 neo. Alie-
 rum stra-
 timentis si-
 gnificat.
 Thracum
 saltatio-
 nis.